

SZÁZADVÉG

DIGITÁLIS PEDAGÓGIAI MÓDSZERTANNAL TÁMOGATOTT TEMATIKUS TERV ÉS A HOZZÁ KAPCSOLÓDÓ ÓRA-/FOGLALKOZÁSTERVEK (8 × 45 PERC)

Szerző:

Vit Olivér

Módszertani lektor:

Nagy Andrea

Nyelvi lektor:

Földeáki Andrea

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

TEMATIKUS TERV

Tantárgy(ak)	
<p>A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) számú EMMI-rendelet alapján:</p> <p>14. melléklet – Kerettanterv a szakgimnáziumok 9–12. évfolyama számára</p> <p>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek</p>	
A tanulási-tanítási egység témája	
<p>A 19–20. század fordulójának technikai, társadalmi, gazdasági fejlődése, a modern kapitalizmus, a polgári állam és az urbanizáció, a városi lét kérdései Nyugat-Európában</p>	
A tanulási-tanítási egység időtartama	8 óra
A tanulási-tanítási egység cél- és feladatrendszere	
<p>A tanulási egység építkezik az első ipari forradalom kapcsán megtanult ismeretekre és fogalmakra. A 19–20. század fordulóján kialakult modern polgári lét bemutatásán keresztül keres jóval szorosabb kapcsolatokat jelenkorunk problémáival (a nagyvárosi élet árnyoldalai), és olyan pragmatikus célokat tűz ki maga elé, mint a tanulók megismertetése az alapvető marketingmódszerekkel (felvértezve őket a reklámok káros tudatbefolyásoló hatása ellen is), ugyanakkor egyben tanulmányozza a sikeres vállalkozás feltételrendszerét, 19. századi példákkal alátámasztva. A tanulási egység sokat merít a korabeli irodalmi művek történelmi vonatkozásaiból is. Az ipari forradalom találmányai kapcsán a tanulók betekintést nyerhetnek abba, hogyan kell egy-egy ötletet „levédeni” (szabadalmak), megtanulnak kezelni egy létező adatbázist. A közlekedés forradalma kapcsán idegen nyelvi készségeik felhasználásával utazást is szerveznek. A modern polgári állam kialakulása téma kapcsán tisztázzuk a közintézmények fogalmát, ezek szükségességét, állam és állampolgár kapcsolatát (adófizető kontra ellátást igénylő) és a modern nagyvárosi lét főbb intézményesült kategóriáit, a modern nagyvárosok mai képét, a városfejlesztés (mint önkormányzati feladat) szempontjait is. Nemcsak az érettségi egyik fő követelményét, az esszéírást állítjuk a tanulási egység céljainak középpontjába, hanem a kreatív írás fejlesztését is. Ennek fő módszere egy olyan, 3500 leütésből álló esszé megalkotása, mely egy 19. századi kitalált karakter egy napját narrálja egy kitalált városban. A tanulók csoportmunkában egy nehezebb feladatot is kapnak: a korszak árait és béreit figyelembe véve kell egy viktoriánus család egyéves költségvetését kiszámolniuk. A választott tevékenység célja a 12. évfolyamos téma (pénzügyi ismeretek, a háztartás pénzügyei, eligazodás a pénz és munka világában) előkészítése.</p> <p>A tanulási egység végére elsajátítandó, érettségien szereplő követelmények a következők: az ipari forradalmak találmányai, a modern a kapitalizmus, a polgári állam működése, a polgári társadalom rétegei, az esszéírás, szövegértési és szövegalkotási készségek.</p> <p>Ezt a tanulási egységet követi a századvég művészeti, filozófiai, politikai irányzatainak megismerése, majd a gyarmatosítás és a nagyhatalmi konfliktusok témája.</p>	
A tanulási-tanítási egység helye az éves fejlesztési folyamatban, előzményei	
<p>Előzmények: A német és az olasz egység létrejötte, az új európai hatalmi rendszer.</p>	

Tantárgyi kapcsolatok

Informatika, pénzügyi és vállalkozói ismeretek, földrajz, magyar nyelv és irodalom, művészetek (vizuális kultúra, mozgóképkultúra és médiaismeret)

Az ellenőrzés-értékelés tervei

A tananyag feldolgozása során nagy hangsúlyt fektettünk a **kreatív tartalomalkotásra**, melyet a tanulók a megismert információk segítségével/felhasználásával hoznak létre. A tervezet végén nem alkalmaztunk szummatív értékelést, erre csak az egész téma (századvég és századforduló) lezárásakor került sor. A formatív értékelés során készségeket mértünk (az utazásszervezés, adatbázisok használata, adatbázis adatainak feldolgozása adott szempontok alapján). A csoportmunka során segítettük a kooperációt (a „pláza” berendezése kapcsán az egymással ütköző javaslatok megindoklása, értő vita kialakítása), illetve szabad utat engedünk a kreativitásnak (férfiosztály). A filmfeldolgozás során a csoporttagok között vitát generáltunk (marketingmódszerek). Mivel szakgimnáziumi tanulókon próbáltuk ki a tervezetet, a tanulókat motiválta, hogy szakmájukkal önálló vállalkozást (is) szeretnének indítani, ehhez fontos lehet egy startup működésének megismerése (elméletben). A tanulási folyamat 8 órájában egyféle értékelési módszert alkalmaztunk: az érdemjeggyel való értékelést. A tanulók jegyet kapnak 1) a csoportmunkában készült családi költségvetés-tervezet elkészítésére, 2) az egyénileg írt esszéire, 3) a pármunkában végzett adatbázis-készítő és utazásszervező feladatokra, valamint a „pláza” berendezésére. A tanulási egység során a tanulók rövid bemutatót készítenek a második ipari forradalom szabadalmaiból; megterveznek egy Föld körüli utazást; berendeznek egy plázát, történelmi forrásból készítenek keresztretjvényt, elkészítik egy 19. századi család havi/évi költségvetését és egy elképzelt személy egy napjának történetét.

Szükséges anyagok és eszközök**Technológia – hardver**

1. óra: asztali számítógép és mobiltelefonok, projektor, internet
2. óra: mobiltelefonok, projektor, internet
3. óra: asztali számítógép, projektor, internet
4. óra: mobiltelefonok, internet, projektor
5. óra: asztali számítógép, projektor, internet
6. óra: asztali számítógépek
7. óra: asztali számítógépek
8. óra: mobiltelefonok, internet, PC
9. óra: mobiltelefonok, internet, PC
10. óra: mobiltelefonok, tabletek

Technológia – szoftver

Google Maps, GIMP, PowerPoint, LearningApps, Webnode, Wordwall

A megvalósítás során használt online tartalmak, források linkjei

[The 20th Century \(Part 1 1900–1909\): "The Progressive Era"](#) (opcionális bevezető) YouTube

[Találmányok](#)

[Szabadalmi Hivatal \(Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala\)](#)

[A Trip Down Market Street, 1906](#) (San Francisco utcáin) YouTube
[A férfiak, akik felépítették Amerikát.](#) History Channel, 2012 (az első 15 perc, a Rockefellererről szóló rész) Videó
[80 nap alatt a Föld körül, 1989](#) (13–17. perc) YouTube
(az útvonaltervezéshez szükséges weboldalakat lásd a 2. óra mellékletében)
[Hölgyek öröme](#) (Bill Gallagher, The Paradise) angol drámasorozat, 1. rész. 2012. Videó
[Hölgyek öröme](#) (Bill Gallagher, The Paradise) angol drámasorozat, 7. rész. 2012. Videó
[A Printemps áruház tervrajza](#)
[Émile Zola: Hölgyek öröme.](#) Magyar Elektronikus Könyvtár
[Urbanizáció 1. \(1850–1880\)](#)
[Urbanizáció 2. \(1880–1910\)](#)
[A nagyvárosi társadalom](#) (az esszéhez)

A társadalom:

[Elitek, középosztály, alsó rétegek](#) – LearningApps-feladat
Viharfelhők – a XX. század sötét hajnala: [London élete – mai szemmel](#) CHARLES F. G. MASTERMAN
(Budapesti negyed, 1994)

Keresztretjtvények (tanulói munkák):

[Nagyvárosi életmód – LearningApps-feladat](#)
[A modern nagyváros – LearningApps-feladat](#)

A viktoriánus kori bérekhez és árakhoz az eredeti forrás (angolul):

[Victorian Money – How much did things cost?](#)
[Ingatlanweboldal](#) (saját készítés)
[Ruházati weboldal](#) (saját készítés)

Nyomtatott források és eszközök

-

A TEMATIKUS TERV RÉSZLETEZÉSE

Óra	A téma órákra bontása	Didaktikai feladatok	Fejlesztési területek (attitűdök, készségek, képességek)	Ismeretanyag (fogalmak, szabályok stb.)	Módszerek, munkaformák	Eszközök
1.	Gyorsuló iram – a második ipari forradalom	új ismeretek elsajátítása, önálló ismeretszerzés, ismeretek ellenőrzése	információkeresési technika, összefüggések megértése, folyamatosság, érdeklődés felkeltése, önálló ismeretszerzés	Siemens/villamos, Zeppelin/léghajó, Bell/telefon, Dunlop/gumi, Parsons/turbina, Otto/motor, Edison/gramofon, Stanley/kerékpár, Pullmann/vasúti kocsi, Tesla/áram, Wright testvérek/repülő, Edison/izzólámpa, Kodak/fényképezőgép, Lumière/film;/ szabadalom, acélgártás, villamos energia, kőolaj	tanári frontális, pármunka, egyéni munka	filmbejátszás, online feladatlap, internet
2.	80 nap alatt a föld körül – a közlekedés forradalma	új ismeretek elsajátítása, alkalmazása	tájékozódás, szervezés, matematikai kompetencia, szövegértés, digitális kompetencia, idegen nyelvi kompetencia	Szuezi-csatorna, Panama-csatorna, transzkontinentális vasút, transzszibériai vasút, Henry Ford, futószalag, Orient expressz, automatizálás	frontális, egyéni munka, csoportmunka (4 fő)	filmbejátszások, forrásszöveg, internet
3.	Gyűjtsd a tőkét! – a kapitalizmus új formái	új ismeretek elsajátítása, feldolgozása	gondolkodás, összefüggések és folyamatok felismerése, szabályok felállítása	kartell, tröszt, monopólium, tőke kivétel, finánc tőke	tanári magyarázat, pármunka	PowerPoint, filmbejátszások, forrásszöveg

Óra	A téma órákra bontása	Didaktikai feladatok	Fejlesztési területek (attitűdök, készségek, képességek)	Ismeretanyag (fogalmak, szabályok stb.)	Módszerek, munkaformák	Eszközök
4.	Hölgyek öröme – kapitalizmus és fogyasztói társadalom	új ismeretek elsajátítása, meglévő ismeretek felhasználása	kommunikáció, kreatív gondolkodás, alkotás	fogyasztói társadalom, nagyáruház	csoporthmunka, (4 fős csoportok)	PowerPoint, GIMP, internet
5.	A modern polgári állam feladatai – a polgári társadalom	új ismeretek rögzítése, ellenőrzése	szövegértés, rendszerezés, értelmezés, általánosítás	nagypolgár, középosztály, elíttek, egyenes adók, közvetett adók, általános választójog, társadalombiztosítás, bürokrácia, beavatkozás a gazdaságba, belváros, külváros, kertváros	frontális, egyéni munka, tanári ellenőrzés	PowerPoint, LearningApps
6.	Urbanizáció – nagyvárosi élet a viktoriánus Angliában	ismeretek alkalmazása, rögzítése, ellenőrzése	vizuális percepció, tervezés, kreatív alkotás, digitális kompetencia	városi tömegközlekedés, bérpalota, bérház, bérkaszánya, körút, sugárút, közterület, HÉV, kispolgár, lakótelep	pármunka, egyéni munka	internet, LearningApps, Worldwall
7.	Családi költségvetés tervezése	ismeretek felhasználása, összegzése, alkalmazása	matematikai kompetencia, digitális kompetencia	kiadás, bevétel, ingatlan, ingóság	csoporthmunka, kooperatív munka (3-4 fő)	internet
8.	Családi költségvetés tervezése. Hősök.	ismeretek felhasználása, összegzése, alkalmazása	ismeretek felhasználása, összegzése, alkalmazása	kiadás, bevétel, ingatlan, ingóság	csoporthmunka, kooperatív munka	internet

A tematikus terv előkészítő tanári tevékenysége:

1. Printemps áruház alaprajzának elkészítése
2. A <https://victoriashop.webnode.hu/> weboldal megtekintése (családi költségvetéshez)
3. A <https://victoriaprop.webnode.hu/webaruhaz/> weboldal megtekintése (családi költségvetéshez)

A TEMATIKUS TERVHEZ KAPCSOLÓDÓ ÓRA-/FOGLALKOZÁSTERVEK

1. óra/foglalkozás A MÁSODIK IPARI FORRADALOM				
Időkeret	Tevékenység leírása	Tevékenység célja	Munkaformák/ módszerek	Eszközök, segédanyagok, mellékletek
5 perc	Gyorsuló iram A tanár röviden bemutatja az első és a második ipari forradalom közti különbségeket. Kiemeli az acélgyártás, az elektromos áram és a kőolaj, illetve az ezekre épülő technológiák fontosságát.	az első és második ipari forradalom közötti lényeges különbségek tudatosítása	frontális	második ipari forradalom.pptx (csatolt melléklet), 1–6. dia (vagy részletek)
5 perc	Találmányok A tanár megmutatja a „rejtjelezett” ábrát a különböző találmányokról. Ezek alapján kell a tanulóknak javaslatot tenni, milyen találmányokról lehet szó (brainstorming).	önálló ismeretszerzés	pármunka vagy frontális	második ipari forradalom.pptx, 7. dia (melléklet 1. ábra)
20 perc	Új iram A megfejtett ábra animált változatának segítségével a párok kitöltik a megadott táblázatot, a találmány 2-3 szavas lényegének leírásával, a találmány elődjének (ha létezett ilyen) vagy korábbi változatának megnevezésével, és a ma létező márkanévet/cégnevet/logót is megkeresik. (Táblázat kitöltését igénylő feladatok esetén az online módszert ld. a megjegyzésben.)	önálló ismeretszerzés, internetes keresés	pármunka (de lehet egyéni is)	az animált ábra: Találmányok 1. online feladatlap: Google Classroomba feltöltött Word docx. A feladat feltöltésekor a „másolat készítése minden tanulónak” opciót kell választani, majd a feladatot kiosztani; a tanulók így ki tudják tölteni a táblázatot online és menthetik is a módosításokat.
15 perc	Szabadalmak A párok választanak 5 találmányt és a Magyar Szabadalmi Hivatal 1900–1914 közötti adatbázisát megnyitva: a) megkeresik vagy ezeknek a magyarországi bejegyzését vagy hasonló találmány bejegyzését, és táblázatot készítenek az alábbi adatokkal:	adatbázis használata, a szabadalombejegyzés módjának megismerése, szabadalom felhasználhatóságának önálló mérlegelése	pármunka	lásd: melléklet – online táblázat 2. online feladatlap (a kereséshez rövid leírást mellékelünk) A táblázat feltöltésre kerülhet ugyanúgy a Google Classroomba

Időkeret	Tevékenység leírása	Tevékenység célja	Munkaformák/ módszerek	Eszközök, segédanyagok, mellékletek
	<ul style="list-style-type: none"> - kinek a neve alatt történt a bejegyzés (pl. Wright testvérek stb.) - bejelentés napja - mi az ötlet indoklása, a találmány lényege egy mondatban (használgák az eredeti szöveget) <p>b) adott intervallumban keresnek 5 „haszontalan” vagy „furcsa”, szerintük „életképtelen” találmányt.</p>			
	Otthoni feladat (online beadható): tárgyszó szerinti keresés a szabadalmak között.			lásd melléklet

2. óra/foglalkozás A KÖZLEKEDÉS FORRDALMA				
Időkeret	Tevékenység leírása	Tevékenység célja	Munkaformák/ módszerek	Eszközök, segédanyagok, mellékletek
10 perc	<p>Okok és következmények Két folyamatábra (az acélgyártás, az elektromosság és a kőolaj felhasználása a második ipari forradalomban) kitöltése önállóan.</p>	eddiggi tudás ellenőrzése	egyéni munka	<p>online folyamatábrák A második ipari forradalom. Új energiák és technológiák A második ipari forradalom – a kőolaj szerepe</p>
25 perc	<p>80 nap alatt a Föld körül A tanár bemutatja a filmrészletet, majd ismerteti a korabeli közlekedési eszközöket, valamint Phileas Fogg útját a ppt segítségével.</p> <p>1. feladat: az 1912. évi utazás kiszámolása.</p> <p>2. feladat: az utazás 4 részének megtervezése mai közlekedési eszközökkel (a repülőgép kizárásával).</p> <p>A feladat alapján a regényben megadott útvonalat követi, de több helyen valószínűleg csak átszállással oldható meg a feladat, illetve autós közlekedéssel.</p> <p>(Egy kontrollcsoport repülőgéppel is megtervezheti az utat.)</p>	a közlekedési és hírközlési forradalom főbb szakaszai; új ismeretek szerzése; utazásszervezés, kalkuláció; alternatív megoldás keresése interneten	frontális 1. feladat: egyéni munka 2. feladat: csoportmunka (4 fős csoportok dolgoznak; 1 fő az utazás 1 részét tervezi meg)	<p>filmbejátszás A második ipari forradalom pptx (8–18. dia) 1. feladatlap 2. feladatlap A feladathoz alapfeltétel, hogy a tanulók eligazodjanak az angol nyelvű közlekedési társaságok oldalain. Google Térkép útvonaltervező Michelin útvonaltervező Érdemes a linkek elérhetőségét ellenőrizni a foglalkozás előtt.</p>
10 perc	<p>San Francisco utcáin (a gépkocsi) – az 1906-os videó feldolgozása A videó alapján a táblázat kitöltése és következtetések levonása a gépkocsi (automobil) elterjedéséről, a közösségi közlekedés szabályairól.</p>	forrásértékű mozgóképfelvétel kritikai megközelítése, elemzése	csoportmunka (3-4 fő) vagy frontális	<p>filmbejátszás 3. online feladatlap</p>

3. óra/foglalkozás MONOPOLKAPITALIZMUS				
Időkeret	Tevékenység leírása	Tevékenység célja	Munkaformák/ módszerek	Eszközök, segédanyagok, mellékletek
10 perc	Kis hal és nagy hal Képzletbeli angol vállalkozások történetén keresztül a tanár bemutatja a monopolkapitalizmus lényegét, a szabad verseny korától kezdve a versenytársak kiszorításáig.	a szabad verseny kapitalizmus és a monopolkapitalizmus fogalmának tisztázása	frontális, osztálymunka	monopolkapitalizmus.ppt
15 perc	A Rockefeller-sztori A tanár a filmrészlet (első 15 perc) bemutatásával és a forrás elemzésével adja meg a feladatot: a tanulók keressenek válaszokat, miben állt Rockefeller sikerének titka. Kép és szöveg információinak ütköztetése.	szöveg és audiovizuális források elemzése, kritikája, piaci rés, kockázat, üzleti terv, startup, rövid üzleti összefoglalás (elevator pitch) fogalmainak értelmezése	pármunka	filmbejátszás (az első 15 perc) 4. online feladatlap, szöveges forrás
20 perc	Hölgyek öröme A tanár bevezeti a fogyasztói társadalom fogalmát, a párizsi nagyáruházak kialakulásának történetét, majd megtekintik a filmrészleteket. A tanulók megismerik a történetet, a főszereplőket, a motivációikat. A pároknak kiadott feladatban 3, összesen kb. 15 perces részletet kell elemezni. (A sorozatból csak a megadott 3 részletet tekintsék meg a diákok!) Az első részletben a munkavállaló (eladó lány szempontjából) ismerjük meg az áruházat (0–6. perc). A második részletben a tulajdonos profitnövelő technikáját ismerjük meg (14:30–17. perc). A harmadik részletben ennek a technikának a sikerét láthatjuk (44:15–50. perc).	piaci rés, kockázat, üzleti terv, startup, elevator pitch fogalmának értelmezése	pármunka (1. filmrészlet)	filmbejátszás 4. online feladatlap A Haussmann-féle Párizs-átépítéshez ld.: Amitől Párizs az lett, ami: Haussmann báró hagyatéka. A nagyáruházakról: Bevásárló túrán Père Noël-lel, 2017

4. óra/foglalkozás A „PLÁZA”				
Időkeret	Tevékenység leírása	Tevékenység célja	Munkaformák/ módszerek	Eszközök, segédanyagok, mellékletek
20 perc	<p>Hölgyek öröme 2. A csoportok kialakítása. A tanár kiadja a regényből származó részletet és a filmrészletet (10 perc). Órai elolvasás és megtekintés után a csoportok vitát kezdeményeznek.</p> <p>A csoport tagjai szerepeket játszanak: a nagyvállalkozó, az alkalmazott és a kisvállalkozók nézőpontjából kell saját érveiket/érdekeiket képviselni és további (a filmben nem látható) javaslatokat tenni a sikeres marketingtechnikákra. A tanulók rögzítik érveiket az online táblázatban.</p>	<p>vitakészség fejlesztése, a film továbbgondolása, érvek ütköztetése, a szöveg és a film összevetése</p>	<p>csoportmunka (4 fő): 1 fő Denise, 1 fő Moray, 1 fő a kiskereskedők oldalán, 1 fő a szöveget használja fel brainstormingra</p>	<p>Zola: Hölgyek öröme (forrásszöveg, ld. melléklet) filmbejátszás (2–10. és 14–16. perc) online táblázat</p>
25 perc	<p>Rendezzük be a plázát! Az előzetes tanulmányok, a regényrészlet és a jelenkori tapasztalatok, illetve internetes források (plázák alaprajzai) segítségével a csoportok elkészítik egy-egy háromszintes áruház tervét, melyben a különböző áruosztályok neveit rögzítik a kiadott alaprajzon.</p> <p>A csoportok arra törekednek, hogy a plázának minél nagyobb forgalma legyen.</p> <p>Szempontok:</p> <ol style="list-style-type: none"> Azon vásárlók kiszolgálása, akik gyorsan szeretnék a mindennapi szükségleteiknek megfelelő árucikkeket beszerezni. Azon vásárlók kiszolgálása, akik kapcsolódó termékeket vásárolnak (pl. cipő + harisnya). 	<p>A kooperáció folyamán a különböző elvárásokat is figyelembe véve kell az osztályokat elrendezni.</p>	<p>csoportmunka (3-4 fős csoportok)</p>	<p>az alaprajz (átdolgozva), GIMP, internet oktatóvideó (szöveg hozzáadása képhez a GIMP-ben)</p>

Időkeret	Tevékenység leírása	Tevékenység célja	Munkaformák/ módszerek	Eszközök, segédanyagok, mellékletek
	<p>c) Impulzusvásárlás elősegítése (startégiai pontokon olyan áruk elhelyezése, amit nem tudatosan vásárolnak).</p> <p>Az indoklást is leírják a csoportok. A csoportok munkáikat megosztják egy közös online felületen.</p> <p>Házi feladat: a csoportok kritizálják a többi csoport „plázáit” aszerint, hogy alkalmas-e a pláza:</p> <p>a) kényelmi vásárlóknak (mindennapi szükségletet vásárolnak, gyorsan) b) márkahű vásárlóknak c) impulzusvásárlóknak (nem tudatosan vásárolnak pluszban mást is).</p>			
	<p>Reklámok A tanulók meghatározzák a reklám célcsoportját és marketingeszközeit.</p>	<p>a reklámok hatásainak felismerése</p>	<p>házi feladat (egyéni)</p>	<p>online feladatlap</p>

5. óra/foglalkozás A MODERN POLGÁRI ÁLLAM				
Időkeret	Tevékenység leírása	Tevékenység célja	Munkaformák/ módszerek	Eszközök, segédanyagok, mellékletek
15 perc	A modern állam kiépülése Az óra témája egy animált ábra segítségével bemutatni: a) a társadalmi rétegeket, különös tekintettel a középosztályra, majd b) a kiépülő polgári állam főbb feladatait.	társadalmi rétegek és foglalkozások közti összefüggések felismerése, szubkulturák elkülönülése (stílus, életmód)	teljes osztály	modern polgári állam – bevételek (saját ppt)
5 perc	Társadalom Egy online feladatot kell megoldani, ami a korabeli angol társadalmi rétegek közötti eligazodást segíti.		pármunka	online teszt Elitek, középosztály, alsó rétegek – LearningApps-feladat
20 perc	Viharfelhők A Mastermann-cikk alapján a tanulók egyénileg kiemelik a nagyvárosi élet korabeli kritikáját, a cikk alapján elkészítenek egy-egy kvízt a Wordwall vagy a LearningApps alkalmazással. A kvízek elkészítésének szempontjai: a) Wordwall: csoportosító/hiányzó szó/igaz vagy hamis sablonok segítségével minimum 5, maximum 10 elemet tartalmazó kvíz. Témák: <ul style="list-style-type: none"> a városi élet problémái, a városiak ember átváltozása, a városiak ember tevékenységei, a sajtó, a vallás, az olvasás, az ingázás kapcsán egy-egy meghatározás, a város jellemző részei. b) LearningApps: hiányos szöveg, többválasztásos kvíz, Legyen Ön is Milliomos! Az elkészült kvízeket az óra végén megnézzük, 1-2 db-ot kiválogatunk bemutatásra.	kreatív forráselemzés, egyszerű szövegtérítés helyett a forrás feldolgozása, a jelenkori urbanizációs és szegregációs problémák felismerése	egyéni munka	Charles F. G. Mastermann: „Realities at Home”, 1901, magyarul: London élete – mai szemmel (In: Budapest Negyed. 1994–1995., 6–7. szám) Wordwall LearningApps
5 perc	Egy-két önkéntes tanulói munka bemutatása			Wordwall

Időkeret	Tevékenység leírása	Tevékenység célja	Munkaformák/ módszerek	Eszközök, segédanyagok, mellékletek
	<p>A tanulók az elkészített feladatokat a pedagógus által létrehozott Google Osztályteremben tudják megosztani „tananyag létrehozása” címmel.</p> <p>A másik lehetőség egy Webnode-weboldal létrehozása és arra html-ben az összes LearningApps- és Wordwall-feladat beágyazása.</p> <p>Hogyan adj HTML kódot az oldaladhoz</p>			<p>LearningApps</p> <p>A tanulók egyénileg is elküldhetik a linkeket a pedagógusnak, aki számonkérés alkalmával a tanulóknak egymás feladatait adhatja fel tesztfeladatként.</p>

6. óra/foglalkozás URBANIZÁCIÓ				
Időkeret	Tevékenység leírása	Tevékenység célja	Munkaformák/ módszerek	Eszközök, segédanyagok, mellékletek
15 perc	<p>Urbanizáció lépcsőről lépésre</p> <p>A tanár egy animált várostérkép segítségével bevezeti az urbanizáció témáját. A korábbi ismeretek segítségével a tanulók következtetéseket vonnak le a város terjeszkedési irányaira, módjaira vonatkozóan (I. fázis 1850).</p> <p>Az animáció következő fázisában (1880) közösen rögzítik az újonnan létrehozott középületeket, lakónegyedeket, azok szerepét a városfejlődés során, majd tanári segítséggel összegyűjtik, kategorizálják az épülettípusokat (ellátórendszerek, kulturális építmények stb.)</p> <p>Az animáció 3. fázisában (1910) közösen meghatározzák a város szerves továbbfejlődésének módjait, a városi közösségi terek, területek kialakítását. A nem ismert fogalmakat rögzítik.</p>	a változások és a természetes fejlődési folyamatok, illetve a mesterséges várostervezés felismerése; fogalmak tisztázása; párhuzam a jelenkori városi terekkel, saját lakóhelyükkel	frontális munka, egyéni munka (jegyzetelés)	Urbanizáció 1. (1850–1880) Urbanizáció 2. (1880–1910)
15 perc	<p>Keresztrejtvények készítése</p> <p>A tanulók a megismert városi épületek szókészletét felhasználva keresztrejtvényeket készítenek.</p> <p>Javaslat: mind a Wordwall, mind a LearningApps esetében minimum 10, maximum 15 szót használjanak fel. Az alkalmazások a szavak és magyarázatuk megadása után automatikusan készítik el a keresztrejtvényt.</p> <p>Az elkészült munkákat a párok vagy csoportok a linkek megküldésével egymáson tesztelhetik.</p>	a megismert fogalmak rögzítése, a tanulói munkák értékelése, online értelmező szótárak használata (szavak kikeresése)	pármunka v. 3 fős csoportos munka	internet, Wordwall , LearningApps
15 perc	<p>A városi közlekedés</p> <p>A város (városnegyedek nevével ellátott) térképén a tanulópárok elkészítenek egy indoklással ellátott, animált autóbuszvonal-hálózati térképet. A 4-5 járat olyan vonalon kell, hogy közlekedjen, ami biztosítja a középosztály és a proletárrétegek munkába járását és</p>	közlekedési infrastruktúra, logisztika, településüzemeltetés alapjainak megismerése játékosan; önkormányzati	pármunka	számítógép, PowerPoint, internet (magyar és külföldi példák vonalhálózati térképekre)

Időkeret	Tevékenység leírása	Tevékenység célja	Munkaformák/ módszerek	Eszközök, segédanyagok, mellékletek
	összeköti az egyes városrészeket (a „körúti” villamoson és a helyiérdekű vasútvonalakon kívül). A tanulók a feladat elkészítése előtt töltsenek le magyar és külföldi városi vonalhálózati térképeket, melyek ötleteket adhatnak, hogy milyen közlekedési csomópontokat kell összekötni egy városban.	feladatok; tervezés és indoklás; informatikai (útvonaltervező) alkalmazások		
	Házi feladat: Egy napom „Chesterpoolban” A tanár 6 különböző karakter (jellemző társadalmi rétegek) „profilját” osztja ki a tanulóknak. Ez alapján és az animált térképet használva (amin fel van tüntetve a karakter által felkeresett 6 helyszín), a tanulók készítenek egy 3000-3500 leütésből álló esszét „A(z) egy napja a városban” címmel. Az esszé értékelésének szempontjai: a) a térképen rögzített 6 helyszínt fel kell keresnie a karakternek; b) az esszében szerepelnie kell a közlekedési eszközök használatának is; c) meg kell említeni valamit a „Viharfelhők” szövegben érintett problémákból.			Nagyvárosi társadalom

7. óra/foglalkozás VIKTORIÁNUS „HOGYAN ÉLJ MEG?”				
Időkeret	Tevékenység leírása	Tevékenység célja	Munkaformák/ módszerek	Eszközök, segédanyagok, mellékletek
45 perc	<p>Viktoriánus családi költségvetés</p> <p>A csoportok kiosztása után a tanár körvonalazza a feladatot: a korabeli álláshirdetések alapján (ld. melléklet) választani kell két-két családot, és a megadott szempontok alapján fel kell mérni, hogy az egyes családoknak milyen lehetősége van ingatlan vásárlásra vagy bérletre a megadott „ingatlanos” oldal alapján. A feladat arra irányul, hogy a megadott árak és mennyiségek alapján először a csoportok kalkulálják ki a család szükségleteit (átlagos ételfogyasztás internet segítségével), majd mérik fel, hogy mennyi ruhára van szüksége a családnak egy évben.</p> <p>Ehhez két weboldalt használhatnak fel a diákok.</p> <p>A csoport tagjai a nemek szerint is feloszthatják a feladatokat (férj és feleség kiadásai)</p> <p>Előkészítés: a tematikus terv során előzetesen a tanulók mérik fel otthon, milyen kiadások vannak a családban (havonta).</p>	<p>családi költségvetés tervezése; a háztartás kiadásai és bevételei (társadalomismereti követelmények); életmódtörténet megismerése; kalkuláció</p>	<p>3-4 fős csoportos munka</p>	<p>saját összeállítású weboldalak: korabeli „ingatlanos” és „online ruhabolt” internet</p>

8. óra/foglalkozás VIKTORIÁNUS „HOGYAN ÉLJ MEG?”				
Időkeret	Tevékenység leírása	Tevékenység célja	Munkaformák/ módszerek	Eszközök, segédanyagok, mellékletek
25–30 perc	<p>Családi költségvetés 2. A feladat befejező részében el kell készíteni a táblázatos kimutatást, az egyes kiadásokat évi szintre felszorozva, úgy, hogy bizonyos tartalék is maradjon.</p> <p>A családi költségvetés tervezésekor a tanulóknak fel kell használniuk korábban megírt esszéjüket. Az azokban feltüntetett tevékenységek, szórakozási lehetőségek anyagi vonzatát is említsék meg!</p>	a háztartás kiadásai és bevételei (társadalomismereti követelmények)	csoportos	
15-20 perc	<p>A modern nagyvárosi lét hősei és szörnyei: a viktoriánus kor kettőssége – civilizáció és ösztönök A 19. századi hősök univerzuma – a tanár röviden bemutatja a korszak általános viselkedését: a kifelé mutatott tisztes magatartást és társadalmi álszenteskedést, illetve az elfojtott vágyakat. A tanár irodalmi példákat hoz ezen viselkedésre, amelyek egyben görbe tükröt is tartottak a társadalomnak. A diákok ezen karaktereket megismerik (internet segítségével).</p> <p>Karakterek: Sherlock Holmes, dr. Watson, Alice (Csodaországban), Tarzan és Jane, dr. Jekyll, Dorian Gray, Nemo kapitány, Mina Harker, Van Helsing, Griffin, a láthatatlan ember, Moriarty, Phileas Fogg, Henry Higgins, Eliza Doolittle, Alfred Doolittle, Robur, Allan Quetermain, John Carter, dr. Moreau, Lestrade felügyelő, Irene Adler, Arséne Lupin, Maugli</p> <p>A párok (vagy csoportok) saját olvasmány- és filmélményeik alapján keresnek összefüggést a 20. századi szuperhősök és a 19. századi fantasztikus irodalom karakterei között.</p>	párhuzam a jelenkor képregényhősei, szuperhumánjai és a viktoriánus kori nagyvárosi létből született hősök között, játékosan	pármunka	internet, a tanári előadáshoz használható: Borzongás a késő XIX. századból – Dr. Jekyll és Mr. Hyde esete. Fictionkult.hu

MELLÉKLETEK – 1. ÓRA

A második ipari forradalom c. ppt (ld. mellékelt file)

1. feladat

Találmányok

1. online feladatlap: Add meg a találmány nevét, töltsd ki a táblázatot a feltaláló nevével, a találmány 2-3 szavas lényegének leírásával, a találmány elődjének (ha létezett ilyen) vagy korábbi változatának megnevezésével! Ha találsz, írd be a ma létező márkanévét vagy a cég nevét, keress hozzá logót!
(Megoldás)

Szlogen	Találmány neve	Feltaláló neve	Találmány lényege	Korábbi változat neve (ha van)	Mai cég név (és/vagy logó)
Villanyhernyó	villamos				
Szivar az égen	légújító				
Hallom! Hallom!	telefon				
Locsoló a keréken	gumiabroncs				
Csavar a sztori végén	turbina				
Szív, sűrít, gyújt, kipufog	motor				
Tűéles hang	gramofon				
Leláncolva jobb	kerékpár				
Átjáró a büfékocsiba	Pullmann-kocsi				
Áram wifin keresztül?	Tesla				

Biciklilánc az égben	repülőgép motoros				
Üzemidő: 13½ óra	izzólámpa				
Elkapott pillanat	fényképező- gép				
35 milliméter	film				

2. feladat

Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala Elektronikus kutatás

KERESÉS

Egyszerű keresés

Összetett keresés

Szabadalmi oltalom

- Kiegészítő oltalmi tanúsítvány
- Növényfajta-oltalom
- Használati minták oltalma
- Védjegyoltalom
 - Közösségi védjegy
- Foldrajzi árajelzők oltalma
- Formatervezési minták oltalma
 - Közösségi Formatervezési minták oltalma
- Topográfiaoltalom

Szerzői jogi és kapcsolódó jogi védelem

- Önkéntes műnyilvántartás
- Árva művek

Bejelentés típusa: nemzeti nemzetközi (PCT) európai átmeneti használati minta-oltalomban is keres

Fajta: növényfajta állatfajta

Származás: magyar külföldi

Azonosító:

Szabadalom címe:

Kulcsszavak:

- előfordulás helye: igénypont kivonat leírás újdonság kutatás errata addenda szekvencia lista

Osztályjelzet:

Nevék:

- név típusa: bejelentő képviselő feltaláló hasznosító kérelmező

Dátumok: Bejelentés napja -

Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala Elektronikus kutatás

KERESÉS Találási Lista

Találási lista statisztika

Normál 106501 ESD | **Árva 5 106502 ESD** | **Találatszám 136839 ESD**

Figyelem! Az újszámra kattintva tekinthető meg az adatok!

Összes találat: 123 (30 9 sec)

Szűrés	Oltalom típusa	Statusz	Lejártesszám / Nyilvántartás	Újszám	Bejelentő	Cím	Osztályjelzet / Műfaj	Bejelentés dátuma	Árva
☐	SZABADALOM	Oltalmi neve áll. fenn	75024	75014	Schneider Franz	Reprezentációs repülőgépek, kibővített tartós felületének egyszéles ágazatú ágazatú állományú repülőgépekkel szembeni védelmi oltalom		1914.12.30	
☐	SZABADALOM	Oltalmi neve áll. fenn	68282	68282	Jacob Lehner & Co.	Összehajtható kétfelcsúszós kétfelcsúszós repülőgépek és tartozékai, fészkesgépek nélküli		1914.11.23	
☐	SZABADALOM	Oltalmi neve áll. fenn	68447	68447	Felato Kálmán	Hull csigán		1914.07.18	
☐	SZABADALOM	Oltalmi neve áll. fenn	68274	68274	Altkohlenwerke G. m. b. H.	Repülőgép		1914.06.03	
☐	SZABADALOM	Oltalmi neve áll. fenn	68526	68526	Lavender George Raymond	Repülőgép		1914.06.21	
☐	SZABADALOM	Oltalmi neve áll. fenn	68440	68440	Jacob Lehner & Co.	Kerék nélküli repülőgépek számára		1914.02.06	
☐	SZABADALOM	Oltalmi neve áll. fenn	66184	66184	Jacob Lehner & Co.	Kerék nélküli repülőgépek számára		1914.02.03	
☐	SZABADALOM	Oltalmi neve áll. fenn	78054	78054	Gambos Géza	Fluviokommunikációs repülőgépek célirányozásának irányító szerkezetének módosított változatának a felfedezéséről		1913.12.17	

Válasszatok ki 5 találmányt és a Magyar Szabadalmi Hivatal adatbázisában (1900–1914 között) keressétek meg ennek vagy más hasonló találmánynak a magyarországi bejegyzését. 2. online feladatlap: **készítsetek táblázatot az alábbi adatokkal:**

- Kinek a neve alatt történt a bejegyzés? (pl. Wright testvérek stb.)
- A bejelentés napja.
- Mi az ötlet indoklása, a találmány lényege egy mondatban? (Használjátok a eredeti szöveget!)

Találmány neve	Bejegyző neve	Bejelentés napja	Ötlet indoklása, találmány lényege
FURCSA TALÁLMÁNYOK			
Találmány	Miért nem megvalósítható?		

Keressetek az adatbázisban 1900–1914 között 5 „haszontalan” vagy „furcsa”, „életképtelen” találmányt 5 különböző keresőszóval, melyek mindegyike kapcsolódik a 14 találmányhoz. Írjátok le, hogy mai szemmel miért számítanak megvalósíthatatlannak vagy életképtelennek.

Otthon kidolgozandó feladat:

Az adott keresőkifejezés alapján gyűjtsetek ki 10 szabadalmat 1900–1914 között!

A szabadalmak adatlapja és az eredeti szabadalmi leírások (pdf-ek) alapján írjatok rövid, 1500-2000 karakteres összefoglalót az adott találmánnyal kapcsolatban! Szempontok:

- Melyek voltak a feltalálók céljai?
- Mivel indokolja a feltaláló a szabadalom újszerűségét, fontosságát?
- Szerinted melyik a leghaszontalanabb, illetve melyek a leghasznosabbak és miért?
- Gyűjtsd ki a feltalálók foglalkozását, ahol ilyet találsz!
- Linkeld be valamelyik szabadalom beadójának életrajzát! Ha cég adta be, keress egy olyat, ami most is létezik (tehát jogutódja van), de ezek ne a nagy multi vállalatok legyenek! (Tehát Siemens stb. nem jó.)

Egy megoldás a „SZEKRÉNY” keresőkifejezéssel:

Magyar Királyi Szabadalmi Hivatal

Székrény

1900-1914 közötti 10 találmánvok:

1. Szekrény vízmérő készülék számára:

- ~ Mi volt a feltaláló célja: **Thomson János** (New York) találta fel, a foglalkozása **mérnök** volt. Ennek a találmány célja az volt, hogy vízmérő készülékeket tároljanak benne.
- ~ Mivel indokolja a feltaláló a szabadalom újszerűségét, fontosságát: Azzal, hogy a táska fenekét oly módon erősítette meg, hogy tartósabb legyen és elbírja a súlyt. A találmány célja tehát, hogy egy olcsó, tartós és minden körülmények között biztosan és automatikusan működő összeköttetést létesítsen.
- ~ Bejelentés ideje: 1900. 01.18.

2. Szekrény könyvek, iratok stb. számára:

- ~ Mi volt a feltaláló célja: **Von Deb Groeben Erich őrnagy** (Berlin) gondolata volt. Ez a találmány könyvek megőrzésére szolgáló szekrény, aminél a tér jobban ki van használva, s a könyveknek egymás mögött több sorban való fölállítása el van kerülve.
- ~ Mivel indokolja a feltaláló a szabadalom újszerűségét, fontosságát: A szekrény nagysága a rendelkezésünkre álló falfelülettől függetlenül állapítható meg, mivel a könyvek a szekrényben nem a szokott módon élükkel, hanem lapjukkal előre fordítva, állítatnak föl.
- ~ Bejelentés ideje: 1902. 11. 15.

3. Kipufogó szekrény vízi járműveknek, különösen tenger alatt járó hajók erőgépei számára:

- ~ Mi volt a feltaláló célja: **Electric Boat Company** nevéhez fűződik (New York). Tenger alatt járó hajók erőgépei számára szolgáló kipufogó szekrényeket rendszeren a víz felszíne alá helyezik el.
- ~ Honlapja: <http://www.theelectricboatco.com/>
- ~ Mivel indokolja a feltaláló a szabadalom újszerűségét, fontosságát: A kipufogó szekrényeket mozgó lezáró fődéllel ellátni, mely a jármű belsejéből állítható és a szekrény kipufogó nyílásait, amiket a visszacsapó szelepek szabályoznak, addig, míg az erőgép áll, a külső víztől tömör zárása által elkülöníti el, úgy hogy a visszacsapó szelepeken, illetőleg kipufogó nyílásokon át ne juthasson víz a járműben lévő erőgépbe.
- ~ Bejelentés ideje: 1903.08.18

4. Hangszelence szekrény fonográfok és gramofonok részére:

- ~ Mi volt a feltaláló célja: **Fischer Alex technikus** (Kensington) ötlete volt. A találmány célját az képezi, hogy az ismétlő és fölvevő hangszelence szekrények túlságos, vagyis hamis rezgése elkerülhető legyen.
- ~ Mivel indokolja a feltaláló a szabadalom újszerűségét, fontosságát: A találmány értelmében a hanglemez átmérőjét három részre osztották és a két osztáspont mindegyikén egy kupolaszerű vagy hasonló alakú ágyazódó darabot rendeztek el. A két ágyazódó darab közös tű rudat hordoz, mellyel az ágyazódó darabok közvetlenül vannak összekötve és a tűt célszerűen közepén vezeti.
- ~ Bejelentés ideje: 1905.04..27.

Melinda

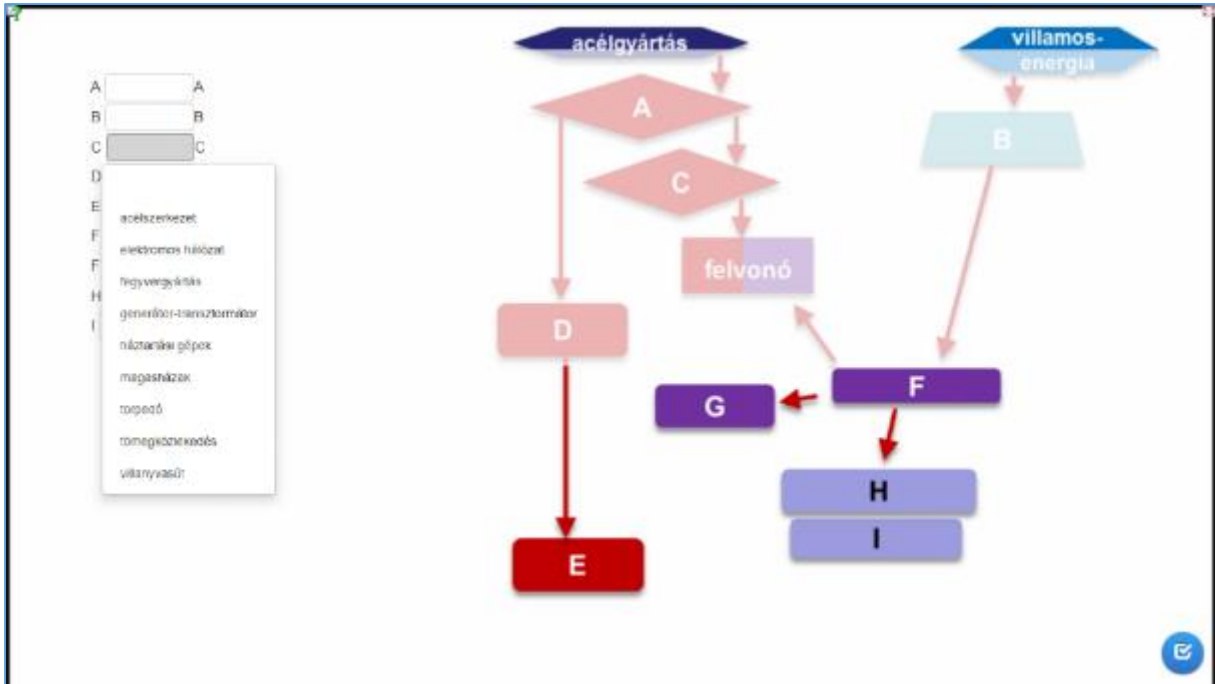
Töri

Gergely

MELLÉKLET – 2. ÓRA

[A második ipari forradalom. Új energiák és technológiák](#) – LearningApps-feladat

[A második ipari forradalom - a kőolaj szerepe](#) – LearningApps-feladat

80 nap alatt a Föld körül (13–17. perc)

4. KÖZLEKEDÉS

Karl Benz benzines motorral készült kocsija 1888-ban és próbaútján

FORD-ULATSZÁM

Henry Ford gyártotta először tömegesen az olcsó, könnyen összeszerelhető amerikai népautót, a Ford T-modellt

Az automatizálás korának úttörője, a futószalag is megjelent. A futószalagot is felhasználó első ipari szerelőszalag-rendszert Galamb József tervezte a detroiti Ford-gyárában.

Szuezi-csatorna, 1869 (Afrika megkerülése helyett Kairó-India)

Panama-csatorna, 1900 (Amerika megkerülése helyett Los Angeles-New York)

VASÚT

TRANSZAMERIKA

1869-ben készült el a „Vadnyugatot” átszelő vasútvonal, két társaság, két irányból versenyezve, kínai vendégmunkásokkal építette (Central Pacific/Union Pacific)

- **TRANSZ-SZIBÉRIAI VASÚTVONAL**
- **Moszkva-Vlagyivosztk**

80 nap alatt a Föld körül

Városok	Közlekedési eszköz	Idő
Londonból Szuezbé	vasút és gőzhajó	7 nap
Szuezből Bombaybe	gőzhajó	13 nap
Bombayból Calcuttába	vasút és elefánt	3 nap
Calcuttából Hongkongba	gőzhajó	13 nap
Hongkongból Jokohamába	gőzhajó	6 nap
Jokohamából San Franciscóba	gőzhajó	22 nap
San Franciscóból New Yorkba	vasút és vitorlás szán	7 nap
New Yorkból Londonba	gőzhajó és vasút	9 nap

1. feladat

80 NAP ALATT: Verne regényében Phileas Fogg 80 nap alatt járta körül a Földet. 1912-ben ez már jóval rövidebb idő alatt megtehető volt.

Kedves Olvasó, számítsa ki, mennyi idő alatt lehet megtenni a távot! Hány nap a 80 nap 1912-ben?

(Segítség: $\text{távolság} / \text{átlagsebesség} = \text{megtett órák száma}$. $\text{Megtett órák száma} / 24 = \text{megtett napok száma}$.)

Maradék esetén (pl. 4.4 nap) add össze a töredék napokat is!

1. Az utazó Londonból Liverpoolba vonaton jut el (**400 km, 6 óra**).
2. Ott felszáll a New York-i menetrendszerű hajójáratra (5500 km, 46 km/óra menetsebesség).
3. Ha szerencséje van, még eléri a vasúti csatlakozást Chicagóig, onnan a Pacific Railwayen San Franciscóig utazhat (táv: 5100 km, átlagsebesség 60-70 km).
4. A csendes-óceáni átkelés (Hongkongba) 12300 km, ugyancsak 46 km/óra. Hongkongból csak két nap múlva lehet csatlakozni Vlagyivosztok felé.
5. Hongkongból hajón Vlagyivosztokig 2900 km, 46km/óra.
6. A transzszibériai vasúton Moszkváig utazik (7021 km, 52 km/óra sebesség).
7. Moszkvából a Varsó–Berlin–Amszterdam–Calais–Dover–London vasúti vonalakon 2800 km (50 km/óra).

Útszakasz	Napok száma
London–Liverpool	
Liverpool–New York	
New York–Chicago–San Francisco	
San Francisco–Hongkong	
Hongkong–Vlagyivosztok	
Vlagyivosztok–Moszkva	
Moszkva–London	
Összesen:	

2. feladat

TERVEZD MEG A FÖLD KÖRÜLI UTAZÁST MA!

Csoportonként számoljátok ki, hogy a Phileas Fogg korabeli járművekkel (hajó, vonat, autómobil) hány nap alatt tehető meg a föld körüli út! Használjátok az autós/tömegközlekedéses útvonaltervezőket, illetve a vasúti menetrendeket, hajómenetrendeket!

I. rész: Londontól Szuezig (**1. tanuló**)

Utazás: Londontól Brindisiig:

Michelin vagy Google útvonaltervező

Utazás: Brindisi–Thesszaloniki–Isztambul):

<http://www.ferries-greece.com/routes/ferries-to-greece/brindisi/>

Michelin vagy Google útvonaltervező

Alternatív utazás: London–Velence–Isztambul

<https://raileurope.co.uk/destinations/london-venice-train>

<https://www.luxury-trains.co.uk/venice-simplon-orient-express/train-timetables.htm>

<https://rail.cc/hu/ejszakai-vonatok/bukarest-isztambul-bosfor/134>

Utazás: Isztambulból Kairóig:

Michelin vagy Google útvonaltervező (autó)

II. rész: Szueztől Jokohamáig **(2. tanuló)**

Utazás: Luxushajóval Szueztől Bombayig (Mumbai):

<http://www.azamarclubcruises.com/destinations/asia-pacific>

Utazás: vonattal Mumbaiból Kalkuttáig (Kolkata):

<http://indiarailinfo.com/>

Utazás: Kalkutta–(Szingapúr)–Hongkong:

https://www.makemytrip.com/holidays-international/singapore_cruise_packages-from-kolkata.html

<https://www.crystalcruises.com/voyage/singapore-to-hong-kong-ocs210127-15>

Utazás: Hong Kong–Tokió (Tokyo) kirándulóhajó:

<http://www.cruisecompete.com/>

III. rész: Át a Csendes-óceánon **(3. tanuló)**

Utazás: Tokió–San Francisco (alaszakai kitérővel) az egyetlen lehetőség, ami pár nappal meghosszabbítja az utat:

<https://www.cruisecritic.co.uk/cruiseto/cruiseitineraries.cfm?depcity=226&portofcall=44>

Alternatív út: Kereskedelmi hajójáráttal Tokió–Oakland (Kalifornia)

http://www.apl.com/routes/html/asia_north_america.html

IV. rész: San Franciscótól Liverpoolig **(4. tanuló)**

Utazás: San Francisco–New York az Amtrak járataival :

<http://www.amtrak.com/train-routes>

Utazás: New York–Southampton:

<http://www.cunard.com/cruise-types/transatlantic-cruises>

Utazás: Southampton–Liverpool (vagy London)

Számoljátok ki a részdőket is!

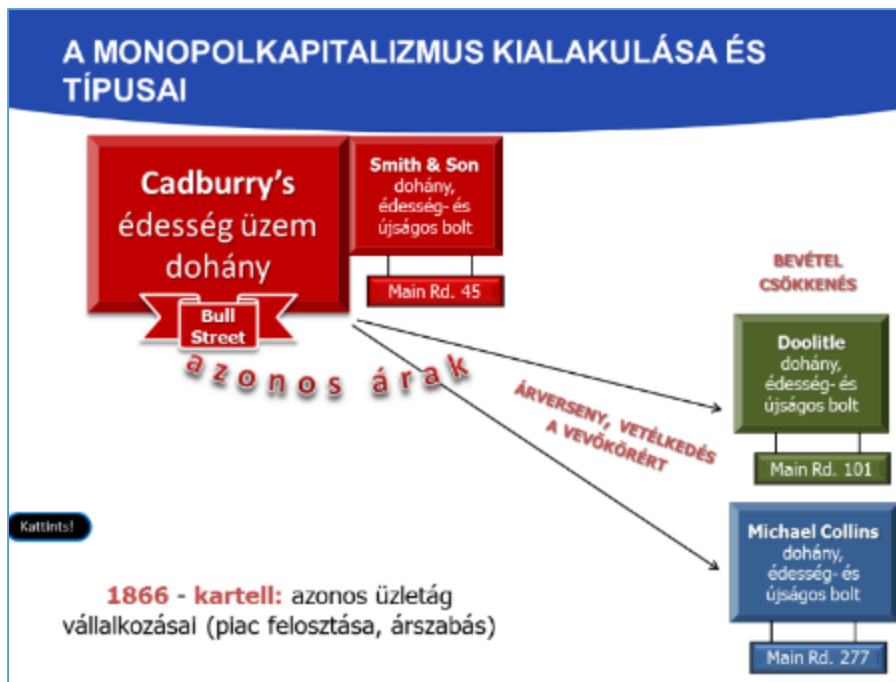
Kontrollcsoport: Az eredeti utazás állomásait mind el kell érnetek, így tegyétek meg repülőjáratokkal az utat!

3. feladat: [A Trip Down Market Street in 1905 \(San Francisco\)](#)**3. online feladatlap**

Kérdés	Válasz
Milyen közlekedési eszközön utazva vették fel a filmet?	
Mi hajtja ezt az eszközt?	
Hogyan vannak feltüntetve az úton a közlekedést szabályozó jelek?	
Milyen táblák, jelek szabályozzák a közlekedést?	
Mi a kötelező menetirány a járművek számára?	
Hogyan közlekednek a gyalogosok?	
Milyen szabályok érvényesülnek a kanyarodásnál, fordulásnál, előzésénél?	
Milyen tömegközlekedési eszközöket látsz?	
Mi okozhatott balesetet az adott helyzetben?	
Milyen szabályokra lenne szükség az adott közlekedési helyzetben?	
Hogyan férnek meg az ipari forradalom előtti és utáni közlekedési eszközök együtt?	

MELLÉKLET 3. – ÓRA

A kapitalizmus új formái (saját prezentáció): monopolkapitalizmus.ppt

1. feladat (Rockefeller)

Olvassátok el az „interjút”, nézzétek meg a film első 15 percét és keressétek meg a hasonlóságokat/különbségeket úgy, hogy közben válaszokat adtok a táblázat kérdéseire!

Az olajkirály

Megkérdeztük...

Rockefeller a Standard Oil Co. monopolhelyzetéről

Riporter: Miben látja a Standard Oil sikerének titkát?

R.: Abban a következetes politikában, hogy termékeinek minőségével és olcsóságával biztosítja üzleti tevékenységének széleskörű fejlődését. Nem kíméli a költséget, hogy megtalálja, biztosítsa és hasznosítsa a legolcsóbb termelési eljárásokat. Megszerezte a legjobb munkafelügyelőket és a legjobb béreket fizeti. Sohasem tévovázott, hogy a régi gépeket vagy telepeket az újakért vagy jobbakért feláldozza. Olyan helyekre telepítette az üzemeket, ahonnan a legkisebb befektetéssel tudták ellátni a piacokat. Nemcsak fő termékeinknek, hanem minden mellékterméknek is keresünk piacokat, nem kímélve a reklámköltséget.

Ri.: Hogyan reagált a Szenátus trösztellenes törvényére, ami megtiltja a mammutméretű cégek létrehozását?

R.: Két ember társas viszonya elegendő lehet egy kisebb vállalkozáshoz, ha azonban növekszik vagy fejleszthető a dolog, több vállalkozót, több tőkét kell bevonni. Az üzlet aztán olyan óriásivá fejlődhet, hogy részvénytársaság alapítására lesz szükség. A szövetségi kormány lépése ellen hiába próbáltam tiltakozni, a Legfelsőbb Bíróság ellenem ítélt.

Ri.: Hogyan kezdődött ez a hatalmas méretű fejlődés a Standardnál ?

R.: Apám házaló volt: petróleumot árult mint gyógyszert. Gyakran kellett neki eladnom dolgokat – játékból – így tanított az üzletelés fortélyaira. 1000 dollár tőkével nyitottam meg első vállalkozásomat – apámtól kaptam rá a kölcsönt, 10 % kamatra. Első társulásunk egyszerű társas viszony volt, csak később alapítottunk részvénytársaságot Ohióban. Ez helyi olajfinomításhoz elég volt. Hamar felfedeztük, hogy sokkal gazdaságosabban lehet exportra termelni a tengerparton, ezért finomítókat létesítettünk Brooklynban, Philadelphiában, és létrehoztuk a szükséges korporációkat New Yorkban és New Jerseyben.

Amint az üzlet növekedett, hamar beláttuk, hogy az olaj eredeti, hordóban történő szállítása tovább nem tartható. A csomagolás gyakran többbe került, mint maga az áru. Így új szállítási eljárások felé fordult a figyelmünk, áttértünk a csővezetésekre, tőkét biztosítva a rendszernek. Az olajvezetékek létesítéséhez koncessziót kellett szereznünk azoktól az államoktól, amelyek területén áthaladtak, és korporációink ezekben az államokban arra kényszerültek, hogy a különböző államok szabadalomlevelei alapján működjenek. A csővezeték kiépítése 50 milliónyi tőkét kívánt meg. Ezt – ipari üzemek bevonása nélkül – nem lehetett volna felépíteni.

A vezeték további beruházásokat is igényelt: vasúti tartálykocsikat, végezetül tankhajókat. Tőkét kellett ezekbe is fektetni és korporációkat létrehozni, amelyek birtokolták és üzemeltették azokat. Minden megtett lépést az üzlet követelt meg, ha azt megfelelően akartuk fejleszteni. Csak ezekkel az egymást övető lépésekkel és ilyen ipari képződményekkel képes ma Amerika hasznosítani a földjéből bőven áradó ajándékot, és ellátni a világot az eddig ismert legjobb és legolcsóbb világító olajjal. Az olajért az USA külföldről évi 50 millió dollárt kap, aminek nagy része munkabér. **(Saját összeállítás)**

1. online feladatlap: [A férfiak, akik felépítették Amerikát](#)

	Film	Interjú
Milyen szempontból fontos az üzleti vetélytársak megismerése?		
Milyen személyiségnek ábrázolja a film Rockefellert?		
Mi volt az üzletben a kockázat Rockefeller részéről?		
Milyen volt Rockefeller és apja kapcsolata a film és az interjú szerint?		
Mi bizonyítja a filmben és a interjúban, hogy Rockefeller a hatékonyság megszállottja volt?		
Milyen lépéseket tett Rockefeller az olajfinomításban rejlő lehetőségek kihasználására?		
Mi volt a Standard Oil névválasztásának az oka?		
Hogyan tudta növelni Rockefeller az olajmennység eladását?		
Milyen kiadásai voltak a Standard Oilnak a növekedés során?		
Keresd meg a neten, melyek voltak Rockefeller kezdő vállalkozásai és hogyan járultak hozzá sikeréhez (mind a vagyongyűjtés, mind a tapasztalat terén)		

2. feladat

Hölgyek öröme – feladatlap

Hölgyek öröme, 1. rész

a) 00–06.’	
Milyen hatást kelt az áruház Denise-re? Miért?	
Milyen körülmények között találja Denis a bácsikáját a boltban?	
Miért nem örül a nagybácsi Denise-nek?	
Milyen kereskedelmi osztályokat néz meg Denise?	
Hogyan értelmezhető Sam „ajándéka” Denisnek?	
Mi jellemzi az első emeleti osztályt? Mit árulnak ott?	
Mi Denise munkatapasztalata?	
Miért veszik fel Denise-t szinte azonnal?	
b) 14’30”–17.’	
Mi az áruház tulajdonosának elsődleges célja?	
Miben tér el a tulajdonos és partnere javaslata az eladás növelésére tett ötletek szempontjából? (Moray és Dudley)	
Milyen módszert alkalmaz az áruház a beszállítókkal?	
Mi ennek a módszernek a kockázata	
- az áruház részéről?	
- a beszállító részéről?	
c) 44’15”–50.’	
Mi lehet a válasz a kérdésre? („Mi garantálja, hogy mindig fognak pénzt költeni?”)	
Hogyan viszonyul az üzleti világ az áruház terjeszkedésének ötletéhez?	
A jelenet hogyan cáfol rá a kétkedésre?	
A kínálat vagy a tálalás a vonzóbb a vásárlók számára?	
Moray elsősorban üzleti szempontból akar nőtlen maradni. Miért?	
Hogyan erősíti Moray a csapatszellemet?	
összesen 15 perc	

MELLÉKLET – 4. ÓRA

Hölgyek öröme

„A December Tizedike utcában megnyílt a kibővített és felújított "Hölgyek Öröme" nagyáruház. Középen, a díszkapu tengelyében, széles terem nyílt, főfaltól főfalig; jobbra-balra tőle két szűkebb folyosó, a Monsigny és a Michodière terem. Az udvarokat beüvegezték és átalakították; a földszintről vaslépcsők vittek föl, s a két emeleten vashidak vezettek át, egyik oldalról a másikra. Mindenholt teret nyertek, a levegő és a fény szabadon áradt be, a közönség kényelmesen járhatott-kelhetett a hosszú karú tartóoszlopok merész ívei alatt. A modern kereskedelem székesegyháza volt ez, szilárd és könnyed, a vásárlók népének befogadására. Lenn, a nagyteremben, a kapunál levő maradékárúkon kívül a nyakkendő-, a kesztyű- és a selyemosztály volt elhelyezve; a Monsigny termet a fehérnemű- és olcsó pamutáruosztály foglalta el, a Michodière termet pedig a rövidáru-, a kötszövöttáru-, a posztó-, és gyapjúosztály. Az első emeleten volt a konfekció-, a finomfehérnemű-, a sál-, a csipke-, és más, új osztályok; a második emeletre helyezték az ágyneműt, szőnyeget, bútorszövetet, szóval a sok helyet foglaló és nehezen kezelhető árukat.

Reggel óta egyre nőtt a tömeg. Áruház nem forgatta még föl a várost ilyen harsogó reklámozással. A Hölgyek Öröme most már 600 000 frankot költött évenként plakátra, hirdetésre, mindenféle felhívásokra; 400 000 jegyzéket küldtek szét és több mint 100 000 frank ára szövetet vagdaltak el mintának. Teljesen elárasztották az újságokat, a falakat, telekiabálták a közönség fülét. Eleven reklám lett, tarkabarka, aranyos bazar- pompájában, széles kirakataival, melyekben elért a női ruházat egész költeménye. Festett, vésett, faragott címereivel, melyek a földszinti márványlapoktól fölérték egészen a tetők fölött ívesen gömbölyödő bádoglemezekig és kibontott aranyászlócskáikon az ég kékjére kirajzolódó a szivárvány minden színében olvasni lehetett a cég nevét. Odalenn, a kirakatokban szemképráztató a fehérneműk kiállítása. Itt volt a délutáni tolongás ideje. Közel százezer vásárló fulladozott a termekben és csarnokokban. A négyszögű dobozokba rakott, keskeny selyemszalaggal átkötött kosztümök úgy voltak összehajtogatva, hogy csak a kék és piros szegésű hozzávalót lehetett látni; minden doboz sarkán rajz mutatta, hogy milyen lesz a kész kosztüm, egy fejedelmi megjelenésű hölgy termetén.

A nagyterem most már utcától utcáig ért. Jobbra és balra, mint egy templom oldalhajói a keskenyebb Monsigny és Michodière termék szintén megszakítás nélkül húzódtak a két utca mentén. Helyenként valóságos térré szélesedtek a csarnokok, a függő lépcsők és felüljárók ércvázai között. Az osztályok száma most 50-re nőtt, néhányat ezen a napon nyitottak meg, az üzlet állandó bővítése miatt az évadra a személyzet létszámát is 3045-re emelték. Az előcsarnokban az olcsó áruk fékeztek le a mohó tömeget. Az áruházban ezalatt zajlott az élet, a felvonókat ostromolták, az emberek egymást taposták a büfében és az olvasóteremben. Mindenki az új ajándékról beszélt. Kis fehér ibolyabokrétákat kapott minden hölgy, a pénztárak mellett osztogatták inasok. A fehérneműosztályon szégyentelenül kitergettek mindent: felfordították és alulról mutatták meg a nőt, kezdve a polgárosszonyon, aki egy darabból álló vászonalsót hord, a csipkebugyiig.

Az új illatszérosztályt az olvasóterem mellett helyezték el. Marakodtak a vevők az "Öröm" szappanért, mely a cég különlegessége. A bezárt illatpára az egész termet elárasztotta. Kevés osztály kezdte oly szerényen, mint az ajándékosztály, most zsúfolva volt bronzokkal, lakkozott tárgyakkal, elefántcsont faragványokkal, évi másfél milliót forgalmazott. Egyébként állandóan keletkeztek új osztályok, decemberben kettővel is kísérleteztek, hogy betömjék a téli holt szezon hézagait: egy könyvosztályt és egy gyermekjátékosztályt állítottak fel, amelyek bizonyára újabb üzleteket tesznek tönkre a környéken. Hatot ütött az óra, míg a napfény kialvóban volt, egyenként kigyulladtak a villamos lámpák. A közönség már húzódott kifelé, az asszonyközönség megsemmisülten távozott eltelve gyönyörűséggel és szégyenkezéssel, mintha gyanús

szállodában elégitette volna ki vágyait. Az igazgató egyre nézte őket. Ő volt az, aki kényre-kegyre uralkodott rajtuk, soha ki nem fogó áruegyeivel, árcsökkentéseivel, reklámjaival. Alkotása egy új vallást teremtett, s a templomot, melyet e megrendülő hit lassan elhagyott, az ő bazárja helyettesítette a tétlenné váló lelkek számára.” (Zola: *Hölgyek öröme*)

Feladat a csoport azon tagja számára, aki a szöveget olvassa el:

Keresd ki a szövegből és ismertesd (emeld ki, olvasd fel) a csoporttal (gondolatébresztő) azokat a módszereket, mellyel

- az áruház termékeit reklámozzák,
- nagyobb bevételre tudnak szert tenni,
- az áruházban befolyásolják a vevőket (marketingfogások).

Hölgyek öröme, 7. rész

A csoport feladata: 1 fő a Hölgyek öröme áruház tulajdonosaként (John Moray), 1 fő az egyik kiskereskedőként (nagybácsi pl.), 1 fő a női eladóként (Denise) mondja el észrevételeit és érveit. (film 2–10., 14–16. perc)

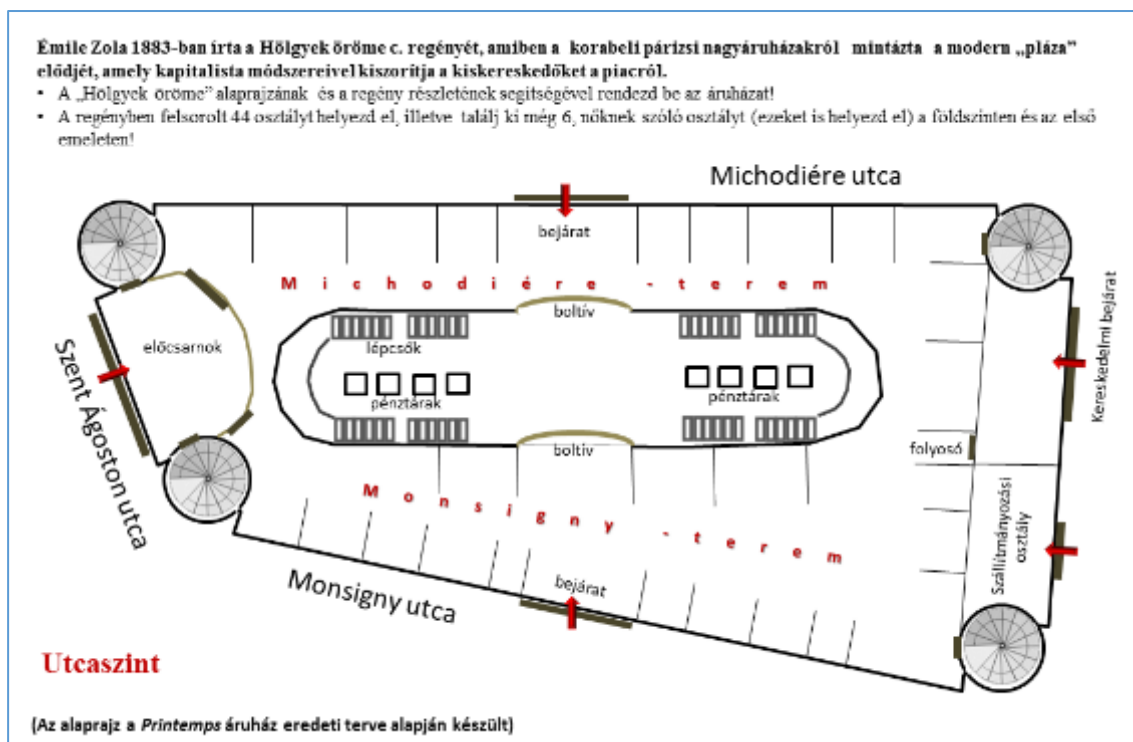
Online feladatlap:

<u>John Moray tulajdonos</u>	
Jó marketingmódszerek (filmből)	
Javaslat más marketingmódszerre	
Érvek a kiskereskedelem ellen	

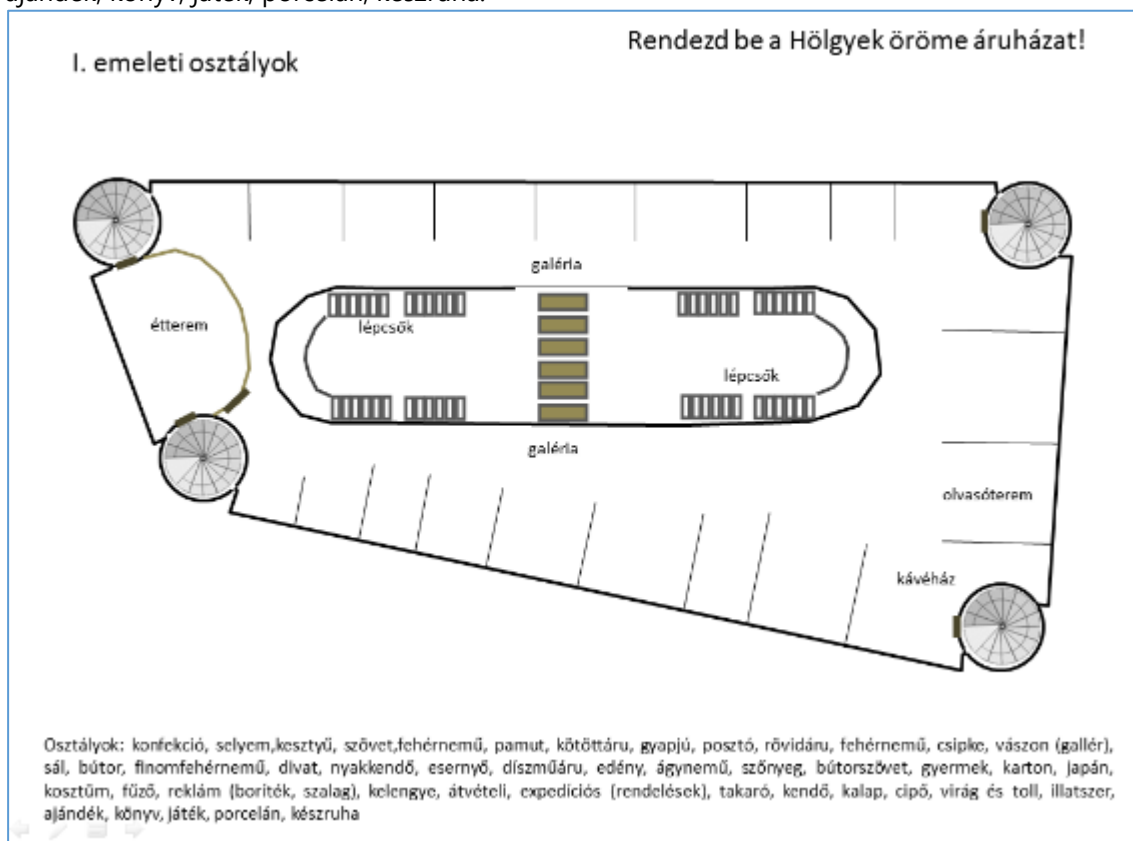
<u>Kiskereskedők</u>	
Jó marketingmódszerek (filmből)	
Javaslat más marketingmódszerre	
Érvek az áruház ellen, a kiskereskedelem mellett	

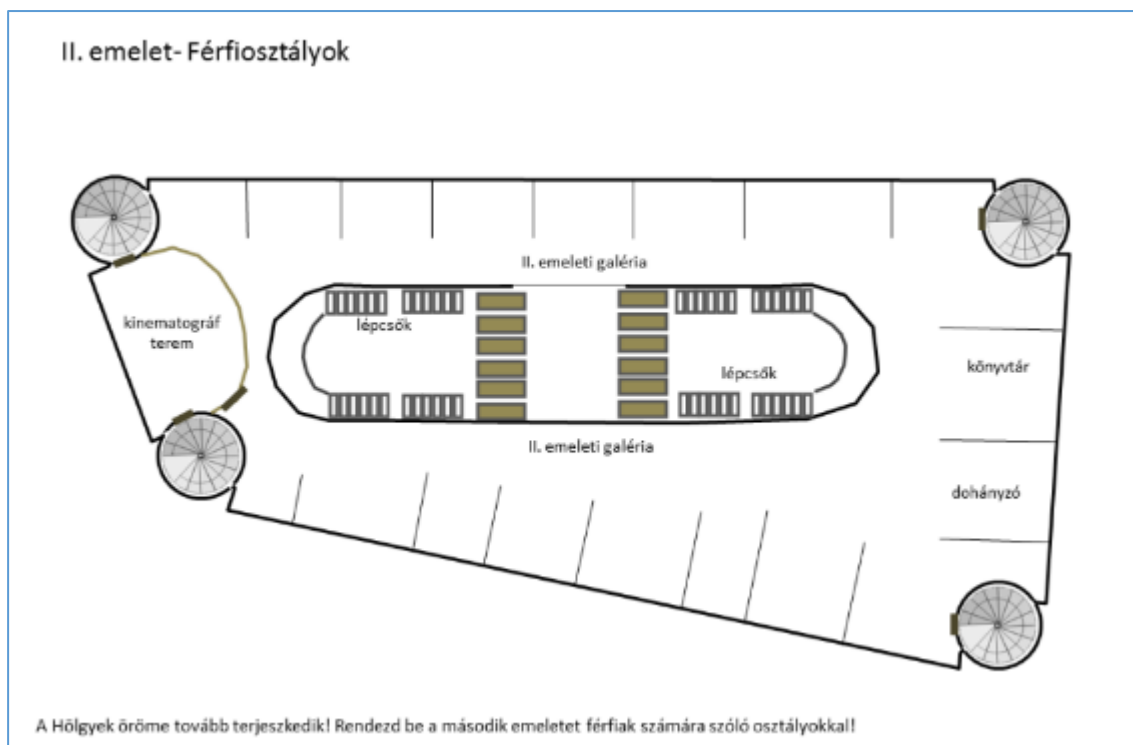
<u>Denise</u>	
Jó marketingötletek	
Javasolt más módszer	
Érvek a kis- és a nagykereskedelem együttélésére	

Rendezzük be a plázát! (Használjátok a [GIMP](#)-et a feliratok elhelyezéséhez!)

Osztályok: konfekció, selyem, kesztyű, szövet, fehérnemű, pamut, kötöttáru, gyapjú, posztó, rövidáru, fehérnemű, csipke, vászon (gallér), sál, bútor, finom fehérnemű, divat, nyakkendő, esernyő, díszműáru, edény, ágynemű, szőnyeg, bútorszövet, gyermek, karton, japán, kosztüm, fűző, reklám (boríték, szalag), kelengye, átvételi, expedíciós (rendelések levélben), takaró, kendő, kalap, cipő, virág és toll, illatszer, ajándék, könyv, játék, porcelán, készruha.

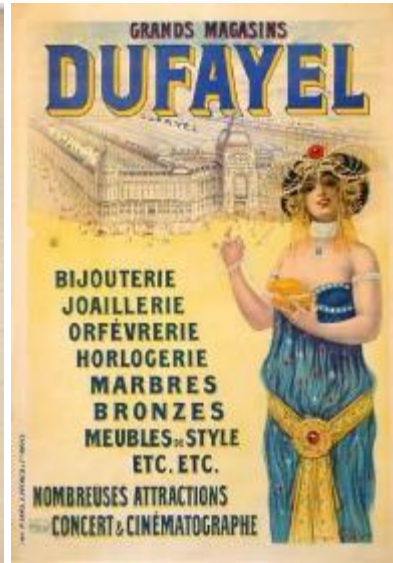

Reklámok – feladatlap (házi feladat)

A korabeli (eredeti) áruházi plakátokon a vizuális megjelenítés hogyan akar hatni a vevőkre? Mi a célközönsége?

Hirdetés neve	Milyen célközönség?	Hogyan?
Bon Marché Hiver (Tél) 1910		
Bon Marché Exposition (kiállítás) 1903		
Dufayel (cinematographe=kinematográf)		
Au Bon Marché Etrennes (újévi ajándék) 1907		
Au Bon Marché Éte (nyár) 1908		
Grand Bazar		
Belle Jardinière		
Au Bon Marché		

A képek forrása: indulgy.com

MELLÉKLET – 5. ÓRA

A modern polgári állam bevételei.ppt (ld. mellékelt file)

[LearningApps-feladat: Társadalmi osztályok](#)

Feladat
Párosítsa a foglalkozásokat a megfelelő társadalmi rétegekkel!

OK

arisztokrácia, nagypolgárság, középosztály, hírlapíró Illustrated L. News-nál, zongorakész, ipari munkásság, középosztály, a nottingham-i, a Titanic egyik tervező mérnöke, az Angol Bank dover-i fiókjának pénztárosa, az Angol Bank dover-i fiókjának pénztárosa, nagypolgárság, kisvállalkozó, sebész az Edinburgh-i (Skócia) kórházban, egy oxfordi egyetemi professzor, értelmiség, a cambridge-i konzervgyár tulajdonosa, értelmiség, az angol Sín-és Acélgár tulajdonosa, értelmiség, aratómunkás, a Lloyd's bankház vezérigazgató-helyettese, bába

Szöveg: Viharfelhők – a XX. század sötét hajnala

A szöveg Charles F. G. Masterman: „Realities at Home” c. tanulmányából vett részletek felhasználásával készült (In: Masterman, ed., *The Heart of the Empire: Discussions of Problems of Modern City Life in England*. London: T. Fisher Unwin, 1901, pp. 7–14, 15–32.)

Vajon mit tartogat számunkra az elkövetkező század? Egy új korszak küszöbéhez érve, szükségképpen fel kell ismernünk, hogy a világtörténet merőben egyedi jelensége áll előttünk. Egy új emberfajta lép színre immár tényleges jelentőséggel – a „városlakó ember” jövőbeli típusa, „ajtókon zörgető új nemzedéke”. A hagyományos Anglia képét mindeddig a csöndes és tartózkodó, a vidéki kisvárosok, falvak sokaságában szétszórtan élő emberek határozták meg. A jövő Angliája ezzel szemben oly szoros, gigászi méretű népességtömörüléseket alkothat, amelyeket még sohasem látott a világ.

Az elmúlt negyedszázad során egyfajta belső erő gyúrta át a város emberi „nyersanyagát”.

Maga a szerkezet alakult át – akár egy észrevétlen beavatkozás nyomán. A bevándorlók utódnemzedéke már bérházak udvarán nőtt fel, nyomorúságos viszonyok közepette, fülledt és zaklatott légkörben, kenyerét javarészt vég nélküli ülőmunkával, egészségtelen robottal keresve. Az előttünk álló évek legfőbb gondját tehát épp ezen újfajta városlakó tömegek jelentik, az ő felemelkedésükön, tetteiken múlik egész angolszász fajunk előbbrejutása – és még fél évszázadon keresztül a brit birodalom politikája.

A városlakó ember mind testileg, mind lelkileg eltér az angol ember azon típusától, amely az elmúlt két évszázadot jellemezte. A testi változások a zsúfolt munkásnegyedek fülledt televényein való felnövekedésnek tulajdoníthatók. Az életformaváltás nyomán mindinkább kitermelődött a mai városlakó

testi mivoltában is jellegzetes típusa: csenevész, beesett mellkasú, fáradékony, ám beszédes, izgága és állhatatlan teremtés.

A városlakók ezen újabb nemzedékére az immáron három évtizede bevezetett elemi iskolai tankötelezettség is megtette hatását.

Az eredmény egy manapság széles körben észlelhető tudati változás, pontosan annak következtében, hogy napjainkra csaknem mindenki részesévé vált az olvasás bizonyos kezdetleges, a szövegértés gyatra és homályos képességeinek. Innen a nagy példányszámú, szenzációhajhász sajtó újmódi divatláza, kész járványként pusztító hatása – mind vadabb izgalmakat („halálos fejszecsapást, véres mócsingot”) követelő olvasóival, és az újságok lármás, rémségeikkel egymást túlharsogó, szünet nélküli vetélkedésével e kétes közönség kegyeinek elnyeréséért.

Ám ennél is baljósabb árnyékot vet jövőnkre egy másik változás: a vallásosság általános hanyatlása, a lelki élet bármely formájának kiveszése e sorsukra hagyott néptömegek körében. Még ugyan magukénak érznek bizonyos erkölcsi alpnormákat, mint a barátság becsületét, de érzékelésük beszűkült és horizontjuk nem terjed túl az anyagi dolgokon. Napjaink tömegei Istent csak távoli, halvány visszfényként érzékelik. Az anyagi kielégülés növekvő vágya, a nehéz esztendő alatti szűkölködés és a megpróbáltatások elviselésének mind hevesebb elutasítása, az uralomvágy pusztán evilági javakra tekintő, korlátolt haszonlesése az emberi személyiség jövőbeni átalakulásának megannyi baljós előjeleként tűnnek elénk.

A London lakosságát alkotó társadalmi osztályok egyfajta makacs elkülönülési folyamat eredményeként egyre inkább elszakadnak egymástól.

A város közepén ott a City, mely változatlanul a kereskedelem és a pénzüvilág szívének számít. Innen nyugat felé teraszok, parkok és ligetek által rejtett villák vannak. Más irányból közelítve meg a Cityt, más kép tárul elénk: füstös és szennyes utcák mérföldeken át, ahol az egyhangúságot csak kihívóan rút középületek: templomok és iskolák törik meg. Itt él a teremtés új faja: korunk közemberének vég nélküli, arctalan sokasága. Elődei a földet otthagytán beköltöztek a városba, és ő, immár születésétől tömbházak neveltjeként, legfeljebb véletlenül emelte tekintetét az ólomszürke nagyvárosi égre. Csak az jutott neki osztályrészül, hogy mechanikus bábként egész életén át fel-alá masírozzon. A beszűkült, sivár elme tehát ösztönösen ajzószereteket keres magának. A fogadások és szerencsejátékok, a hangos részegeskedés és az ajzószerekkel való visszaélés ragályosan terjed.

Az új városlakó emberfaj túlnyomó részének életét a munkahelyre való mindennapos ingázás határozza meg, amit évente csupán pár napnyi szabadság tesz változatosabbá. A város folytonos növekedése mind élesebben elkülöníti munka- és lakóhelyét, egyre nagyobb részt követel az életéből, annyira, hogy végül evésen, alváson túli szabadideje jobbára azzal telik, hogy a munkásvonaton vagy a vándorszorgó villamoson szemközt ülők kifejezéstelen ábrázatát bámulja. Az átlagnegyedek átlaglakója sem bűnöző, sem templomjáró. Sajátos viselkedését egyfajta sorsszerű belenyugvásként lehet jellemezni. A természet csak néhány csenevész útszéli fát, háztetők fölött tovasikló felhőt jelent számára. Az irodalom az ő szemében az egypennys vasárnapi újság a heti rendőrségi összefoglalók zagyvaságával. A művészet iránti igény mint a szépség megragadásának kísérlete mindenestül kiveszett, a tömegéglésről árulkodnak a stílustalan lakóházak.

A vallást a tömegember a vasárnap délelőttök verejtékszágú prédikációival, a karácsonyok és szilveszterek jótékonyági ügyeletével és a temetésekkel azonosítja.

Kétségtelen, hogy a populáris sajtó kedvenc érve, miszerint dolgozó osztályaink az elmúlt száz évben hatalmas fejlődésen mentek keresztül, nehezen cáfolható, ezt bizonyítják a takarékbetétkönyvek, a növekvő bérek és az emelkedő életszínvonal. Csakhogy az éremnek másik oldala is van. Mi az, amire a tömegeknek szüksége van most? Az élet mélyebb dimenziója – közösségi kötelék, valamely lelkesedésre, önzetlen követésre méltó cél, amely az értelmetlenül elfutó éveket megnemesítheti, valamely lelki megerősítés vagy eszmény. E változás különben korántsem csak a brit szigetekre korlátozódik, a modern

civilizációs fejlődés egészére jellemző. Csakhogy nálunk további súlyosbító körülmény, hogy ennek híjával úgyszólván alig is találni bármi lelkesítő eszményt, mely az egyénnek valamely pozitív ösztönzést, háttérrel jelenthet, bármit, ami az üresen tatóngó lelkeket – legalább időlegesen – képes volna betölteni.

A franciák elvont eszmények iránti vonzalma, a "Liberté, Egalité, Fraternité" jelszavainak lelkesítő ereje vagy a szocialisták hódító hitvallása, mely Németország immár összes nagyvárosában a protestantizmus helyébe lépett, Anglia város lakó tömegein korunk e lelkesült mozgalmának semminemű hatása nem észlelhető.

Kvíz 1 (Diak4)

[A város lakó ember a 20. század hajnalán](#)

Kvíz 2 (diak17)

[Viharfelfők](#) (Wordwall-feladat)

MELLÉKLET – 6. ÓRA

[Urbanizáció 1.](#)

[Urbanizáció 2.](#)

Az urbanizáció 1850–1880 között

Az urbanizáció 1880–1910 között:

A tanári vezetéshez segítség:

[Városiasodás – Városok a 19. században. Sulinet Tudásbázis.](#)

Az elkészült keresztrejtvények:

[Nagyvárosi életmód](#)

[A modern nagyváros](#)

Kérdések

Itt adjon meg egy-egy kérdést és az arra adandó egyszavas választ.

Kérdés:	<input type="text" value="előkelő férfiak zártkörű szórakozóhelye, egész napos elfoglaltsággal"/>	Tudnivaló(k):	<input type="text"/>
Megfejtés:	<input type="text" value="klub"/>		
Kérdés:	<input center"-e"="" shopping="" type="text" value="nagypolgári hölgyek "/>	Tudnivaló(k):	<input type="text"/>
Megfejtés:	<input type="text" value="nagyáruház"/>		
Kérdés:	<input type="text" value="arisztokraták fogadó helye, nagy összegekben"/>	Tudnivaló(k):	<input type="text"/>
Megfejtés:	<input type="text" value="lőverseny"/>		
Kérdés:	<input type="text" value="előkelő fiatal lányok férjserzési helyszíne"/>	Tudnivaló(k):	<input type="text"/>
Megfejtés:	<input type="text" value="báloterem"/>		
Kérdés:	<input type="text" value="értelemiségiek közösségi helye egy asztal mellett, újságot olvasva"/>	Tudnivaló(k):	<input type="text"/>
Megfejtés:	<input type="text" value="kávéház"/>		

A közlekedés animáció elkészítéséhez a város továbbfejlesztett verziója, a városnegyedek neveivel ellátva, átszínezve (ez jelenti a dia háttérképét).

A feladat:

A közösségi közlekedést úgy kell megszervezni, hogy a következők teljesüljenek:

- a diákok és egyetemisták könnyen elérjék az iskolákat/egyetemeket;
- a munkások lakótelepei és a gyárak között összeköttetést kell teremteni;
- a hivatalnokok a belvárosban és a körutat szegélyező közhivatalokban dolgoznak, ők ugyan használhatják a körúti villamost is, de lakónegyedeiket össze kell kötni munkahelyükkel;
- a szórakozási létesítményekhez kellene buszjáratok, úgy, hogy a középosztály is meg tudja ezeket közelíteni;
- elérés kell a szolgáltatónegyedekhez is;
- az elitnegyedeket is összekötheti buszjárat, de metróvonalat is lehet tervezni;
- a vonaljáratok végállomásainak nevét meg kell adni.

Egy lehetséges **megoldás:**

Segítség a házi feladatként megírandó esszéhez.

A hozzá tartozó feladat leírása:

Mindennapok és sorsok a városban – 6 élet (3000-3500 karakter)

Tervezd meg és írd le egy oldalon a 6 különböző társadalmi rétegből származó személy egy-egy napjának eseményeit! (A jómódúaknál választhatod bármelyik hétköznapot, a munkásosztálynál a vasárnapot, illetve ott tervezd meg egy munkanapján a munkahelyre és onnan visszautazást is!) Az események, helyszínek látogatásának sorrendjét te határozhatod meg.

A megadott helyszínek (a térképen csillaggal vannak jelölve) mellett felhasználhatod a korábban tanult többi középületet is a fogalmazáshoz!

A történetek:

1. **A báró**
2. **A bankigazgató felesége**
3. **Az orvos**
4. **A konzervgyári munkás**
5. **A cseléd**
6. **A vasutas**

Értékelési szempontok:

1. 15%-kal kevesebb: pontlevonás
2. mind a 6 helyszín említése
3. közlekedés említése
4. egy nagyvárosi probléma említése
5. helyesírás és tagolás
6. anakronizmus (nem helyénvaló szavak használata): pontlevonás

MELLÉKLET 7–8. ÓRA

A csoportbeosztáshoz: a csoport tagjai között legyen 1 fő, aki tájékozott a napi/heti bevásárlásban, segít otthon.

Segítség a táblázathoz:

(A feladatot lásd lejjebb.)

BEVÉTELEK		KIADÁSOK (KATEGÓRIÁK)		MARADVÁNY VAGY MÉRLEG
Férj		Étkezés		
		Ház bére		
		Öltözködés		
Feleség		Tisztálkodás		
		Utazás		
		Egyéb1		
		Egyéb1		

Feladat: a csoportok olvassák el a szöveget, jegyzeteljék ki belőle a család költségeire utaló részleteket!

Hogyan éljünk meg 1910-ben?

„A gazdagok – kiket manapság felső tízezernek nevezünk – egyéni kedvük szerint rendezik el házaikat. A középosztály házai ellenben ugyanolyan terv szerint épülnek. A konyha, a hozzátartozó helyiségekkel s a család ebédlőjével félig földalatti, a magasszinten van a ház ajtaja, ezen nagy kopogtató van, és evvel dörömböl a vendég. A mészáros, pék, újsághordó és a szolgaszemélyzet egyet üt az ajtóra, a posta két ütéssel jezi megjelenését, a vendégek hosszasan dörömbölnek. A szolga átveszi a vendég kártyáját és bevezeti a pitvar mellett lévő parlorba, mely a házi úr dolgozószobája.

A parlor mögött van az ebédlő, első emeleten a társalgási terem s hálószobák, a második és harmadik emelet a gyermekek és a háznép számára van elrendezve. A szobában jellemző a kandalló, mert az angol a kályhát egészségtelennek tartja, mert a szobalevegőt kiszárítja, jobban szereti a nyílt tüzet, mely körül ebéd után a család és a vendégek helyet foglalnak. Az ablakok mind nagyok, de nem úgy nyílnak, mint a kontinensen, hanem nyaktíló módjára tolatnak fel és ezért nem zárnak oly szorosan, mint Európában, mert az angol szereti a ventilációt.

A reggeli 9 óra tájban van – sokkal bővebb, mint a kontinensen: tojás, vaj és piritós kenyér, mihez még könnyű sült hús vagy hal járul. Délben van a luncheon ideje, könnyű ebéd: hideg hús, üröszelet, vagy beefsteak és hozzá egy pohár sör. A lépcső szűk, egyszerű, a legtöbb házban fából készült. A háztartás is más, mint a kontinensen. A mészárosok, a fűszeres és a kereskedőházak kétszer egy hétben kiküldik emberüket és kocsijukat a város távoli részeibe és átveszik a magánrendeléseket és elhosszítják az árut a házhoz.” (Pulszky Ferenc: Életem és korom 2. kötet, Budapest, Franklin, é.n.173.o.)

Számoljátok ki és tervezzétek meg (az élelmiszerárak és egyéb kiadások árainak felhasználásával) egy 5 tagú család éves költségvetését!

- Válassz egy férfifoglalkozást, számold ki az évi fizetést! (Olyat válassz, ami mellett a feleség valószínűleg otthon lehet, nem kell dolgoznia!)
- Válassz egy férfi és női foglalkozást, számold ki a házaspár közös bevételeit (azonos társadalmi rétegben legyenek)!

Állítsd össze az éves szükséges ruhák listáját a család számára és válassz megfelelő lakást is! (Bérlakásnál a lakbért számold ki, lakásvásárlásnál egy összegben kell megvinned.)

Használható weboldalak: <https://victoriashop.webnode.hu/>
<https://victoriaprop.webnode.hu/>

1910

1 font = 20 shilling, 1 shilling = 12 penny (d) 1 font = 240 penny

Az árakban a penny szimbóluma a viktoriánus időkben egy „d” betű volt.

Használd az [online átváltót!](#)

Bérek:

THE ILN

ÁLLÁSHIRDETÉSEK

A fizetések EGY ÉVRE vonatkoznak, hacsak nincsenek ettől eltérően jelezve.

ADMINISZTRATÍV SZEMÉLYZET

Banki alkalmazott (Leeds) Kezdő fizetés betöltött 18 év esetén, garantált 5-10 font emelés évente	£20
Köztisztviselő (Hadügyminisztérium) Magas szintű levelezési, ügyviteli ismeretek, garantált béremelés akár £200-ig	£80
Postai alkalmazott (Birmingham) Továbbképzéssel, kezdő fizetés	£90
Postamester (Leicester) Legalább 10 év tapasztalattal azonos munkakörben, azonnali kezdéssel üresedés miatt	£350
Banfiók vezető (Surrey) 10 fős bankfiók vezető pozíciójába, gyakorlattal	£75

GYÁRIPAR

MOSODAI DOLGOZÓ (Newcastle) Heti 5 munkanap r. 9 - e. 8 óráig 45 perc ebéd- és 30 perc teaszünettel	2 sh. 6 d./nap
VASALÁS MOSODÁBAN (Newcastle) Heti 5 munkanap r. 9 - e. 8 óráig 45 perc ebéd- és 30 perc teaszünettel	3 sh. 6 d./nap
SZÉNRAKODÓ (Dover)	

Felvétel: alkalmassági vizsgával, speciális körülmények között (hajó szénrakományának rakodása, határozatlan idő munkaviszonyban) **£39 6s.**
6d

CSATORNATISZTÍTÁS (London East End) **£1 4s. hetente**
Jelentkezés a csatornázási művek központjában

OTHONRÓL VÉGEZHETŐ MUNKA **1 sh. 6d/nap**
GYUFÁSDOBOZ-KÉSZÍTÉS csak nők jelentkezését várjuk jelentkezés az East Enden

SZEMÉLYZET

FŐKOMORNYIK (Cambridge, Ruskin Mansion) **£50 és £100 között**
Ajánlólevéltől és tapasztalattól függően, jelentkezés helyben

APRÓD (Suffolk, The Squash Palace) **£65**
Legalább két év gyakorlat szükségeltetik

SZAKÁCS (Rushbury, Mr Atlee House) **£30**
Ajánlólevél és 3 év gyakorlat kell

GYERMEKFELVIGYÁZÓ ÉS NEVELŐ (Berthshire, Ashbury Mansion) **£40**
Kötelező 2 idegen nyelv ismerete

KÉZILÁNY (Reading, Mrs Beacon) **£9**
nem szükséges tapasztalat

KERESKEDELEM

ELADÓ (É-London kiskereskedelmi üzlet) **£20 - £50**
Női eladót keresünk 18-27 év között

KISEGÍTŐ ALKALMAZOTT, FÚSZERES (Derby) **12sh./hét**
Női alkalmazott heti 5 nap munka **£30**

NAGYÁRUHÁZI DOLGOZÓ (Selfridge's London) **£25**
félév betanítás és próbaidő után évente **£10 emelés**

KÁVÉSTAND-KEZELŐ (St. James Park)

£1/hét

tapasztalat nem szükséges

WEST-END SZABÓSÁG (gépi szabónő)

22 sh./hét

Jelige: "gyors kezek"

WEST-END SZABÓSÁG (kézi szabónő)

15 sh. /hét

KÖZLEKEDÉS ÉS KOMMUNIKÁCIÓ

TELEGRÁFUS (Kormányhivatal)

£40 - £75

Második hivatali osztály telegráfusnőt keres azonnali belépéssel

TELEGRÁFUS (Kormányhivatal)

£80- £100

Első hivatali osztály telegráfusnőt keres azonnali belépéssel

TELEGRÁF HIVATAL- VEZETŐ (Manchester)

£120 - £150

Határozatlan időre, kormányhivatali kinevezéssel, 10 év gyakorlattal

GŐZHAJÓ- KAPITÁNY (Liverpool)

£109 5sh.

Igazolt végzettséggel

GŐZHAJÓ- SZEMÉLYZET (Liverpool)

£67 12sh.

Gépkezelő és irányító munkák

LONDÍNER GŐZHAJÓN (Liverpool)

£18 4sh.

Utasok eligazítása, felszolgálat, takarítás

Árak:

Egy kenyér (2 kg)	2 d (penny)
1 font vaj = 40 dgk	1 sh
1 font cukor	3 d
1 font tea (fű)	1 sh 6 d
20 font krumpli (8 kg)	10 d
1 font sajt	6 d
1 font szalonna	9 d
1 font hagyma	1 d
12 tojás	1 sh
1 font teasütemény (keksz)	8 d
1 font disznósír	7 d
1 font lekvár	5 d
1 font alma	3 d
12 pint (kb. 6 liter) tej	3 d
1 font hús	10 d
Szappan	4 d
Levél feladása	1 d
Gyufa	1 d
1 pint sör (fél liter)	2 d
Szén és fa egy hétre	3 sh 9 d
Gyertya, olaj egy hétre	1 sh 2 d
Tisztálkodószerek egy hétre	1 sh 2d
Klub- és biztosítási díjak hetente	1 sh
1 buszjegy	1 d
gyógyszerek	heti 10 sh
vasúti jegyek	18 d hetente
írószer, könyvek	30 d hetente

Némi információ egy évente 700 fontot kereső, 1 gyermekes családról (3 szolgálóval) Kensington Gardens belüli középosztálybeli házzal:

- **bérleti díj 105 font,**
- **szolgálók bére 48 font**
- **hús 46 font**
- **tej 35 font**
- **feleség ruhája 35 font**
- **férj ruhája 29 font**

A ruházati és ingatlanoldal:

Felöltöztetjük

Kezdőlap Ruhák Rólunk Kapcsolat Hölgyek oldala Továbbiak Kosár

Hölgyek oldala

NŐI CSIPKEGALLÉR (1 sh. 3 d.)
€0,06

DARÓC RUHA FIZIKAI MUNKÁHOZ (1 sh.)
€0,05

NŐI ING (fekete) 8 sh.
€0,40

CSIPKEFEHÉRNEMŰ (12 sh.)
€0,60

KING REAL ESTATE

Kezdőlap Webáruház Rólunk Kapcsolat SZOBÁK Kosár

LAKÁSOK, BÉRLEMÉNYEK, SZOBÁK

KATEGÓRIÁK

- Minden termék
- Legkeresettebbek
- Ötthonteremtés
- Rövid távra
- Rosszú távra
- Általános célra
- Csak szoba

KÖZÖS SZOBÁBAN GYÁR MELLETT ÁGY KIADÓ...
€0,05

CSALÁDI VENDEGHÁZBAN SZOBA KIADÓ...
€0,15

BED AND BREAKFAST HOTEL SZOBA (egy...
€0,70

PEABODY LAKÓTELEP KÉT SZOBA (heti bér 5 sh.)
€0,30

A Victoriaprop weboldalon található képek forrásai:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/c/c4/Boott_Boardinghouse_Store.jpg
<https://postcardmemory.files.wordpress.com/2013/05/midland-grand-801.jpg?w=640&h=436>
<https://www.flickr.com/photos/manchesterarchiveplus/6206747101>
https://m.islam-today.ru/files/news/part_8/87095/339164-INNERRESIZED600-600-b4fd4e9d926c6b8581339a723c123739_980x.png
https://www.robertkime.com/images/interior_designs/210-pimlico-3.jpg
<http://ojobuzz.co/wp-content/uploads/2019/04/victorian-style-interior-design-remodeling-interior-design-style-history-and-home-interiors-victorian-style-interior-design-singapore.jpg>
https://live.staticflickr.com/8483/8263018409_7fbbbf60b4_b.jpg
https://i0.wp.com/housingnews.org.ng/wp-content/uploads/2019/07/abbey_orchard.jpg?fit=840%2C556&ssl=1
https://da.m.wikipedia.org/wiki/Fil:Peabody_Square_Model_Dwellings_Blackfriars_Road.jpg
<https://battersea.co.uk/wp-content/uploads/2018/05/Elsley-Road-Battersea-London-SW11.jpg>
<http://www.chestertons.com/~media/chestertons/images/content/articles/blog/shaftesbury%20park%20estate%20battersea/sc-an-of-middle-page-of-brochure-1024x540.jpg?mw=1600?la=en>
https://www.hitched.co.uk/wedding-venues/vestry-house-museum_7791.htm
<https://i0.wp.com/motrlt.com/wp-content/uploads/2016/11/Walthamstow-William-Morris-8.jpg>
https://media.rightmove.co.uk/dir/23k/22029/63763381/22029_HOL150142_IMG_01_0000_max_656x437.jpg
https://www.byhyu.com/uploads/4/7/3/7/47371935/uk_orig.jpg
<https://cdnb.artstation.com/p/assets/images/images/000/945/883/large/luke-darby-5.jpg?1436740359>
https://i.dailymail.co.uk/i/pix/2016/03/27/22/32971C8900000578-3511761-image-m-7_1459113319803.jpg
http://www.orchardsoflondon.com/images/news/Couture_Article_Victorian_Houses.jpg
<https://www.gettyimages.com/detail/news-photo/osborne-house-isle-of-wight-c1990-2010-interior-view-of-the-news-photo/639164350>
https://fr.123rf.com/photo_68421756_maison-victorienne-classique-%C3%A0-londres-baker-street-royaume-uni.html

A Victoriashop weboldalon található képek forrásai:

<https://i.pinimg.com/originals/c5/e7/29/c5e729f0f5532240d941089b756fc150.jpg>
<http://www.victorian-era.org/images/victorian-era-girls-costumes-1.jpg>
<https://pinimg.icu/wall/0x0/lowell-mill-girls-the-lowell-mill-girls-truly-striking-D6dd023bbf048a5c0cc77d7d78cb470d0.jpg>
https://i2.wp.com/c1.staticflickr.com/7/6188/6109594558_93315fbf3c_b.jpg
<https://pinimg.icu/wall/0x0/mens-victorian-and-edwardian-outfits-at-gentleman-s-Db976261f607289eb3a87ebd0ed612f13.jpg>
<https://pinimg.icu/wall/1080x1920/this-article-for-you-if-you-enjoy-mens-winter-Dea137c2d98e5d2a05dcbf4aed21379d3.jpg>
https://cdn.shopify.com/s/files/1/0273/1559/products/AntiqueTopHat9_grande.jpg?v=1393615176
<http://4.bp.blogspot.com/-RmnyKezmo6c/VUz25ej4Hbl/AAAAAAAAAnc/e0nb6n2Bc3s/s1600/collars.jpg>
<https://i.pinimg.com/originals/af/be/84/afbe84b55c4f2f6725dcaecfec75d7bf.jpg>
<https://pinimg.icu/wall/1920x0/-from-mfa-these-were-a-very-popular-style-of-E96b69ed86de2c2c4f86e6df01782eac0.jpg?nii=t>
<https://pinimg.icu/wall/0x0/1912-by-ingrid-D08dc99ae99833af0ab4a131e5fd6702e.jpg?t=5d56b4c957ebd>
https://farm2.staticflickr.com/1684/23473339793_bfaebffd3c_b.jpg
<https://i.pinimg.com/736x/c8/4b/31/c84b31e3f7845441a13729955baa2d0c--s-fashion-edwardian-fashion.jpg>
<https://i.pinimg.com/originals/93/bc/21/93bc21ac1b322d0b86074d69372c94b2.jpg>
<https://s24193.pcdn.co/wp-content/uploads/2016/07/the-evolution-of-the-hat-entity.jpg>
<https://pinimg.icu/wall/0x0/young-woman-in-an-interior-by-auguste-toulmouche-D0d30867de7ef576ab22f6b33e9e52973.jpg?t=5d56b5856da6f>
<https://i.pinimg.com/originals/55/99/9e/55999ee87cb87e699ae24469bfce599c.jpg>
<http://scentbase.com/uploads/scents/20190109170545.jpg>
<https://i.pinimg.com/originals/5a/29/5e/5a295e5300a480a2858a60890c000022.jpg>
https://1.bp.blogspot.com/-a_stCy0DcrE/WxIhM-xwNbl/AAAAAAAJT18/NKdXWpuG1uUvZ07tS4rVeyRvYgp8HSjmgCLcBGAs/s1600/Alfred%2B%25C3%2589mile%2BL%25C3%25A9opold%2BStevens-www.kaifineart.com-6.jpg
<https://mysteriouseats.files.wordpress.com/2017/06/4f9af6fe274f763245b2bfa08a2ca3c8-1.jpg>
<http://www.photosmadepreperfect.com/Custom%20Gift%20Top/custombrothersmod.jpg>

A viktoriánus kor hősei

Századvég-pesszimizmus és világvége várás
**A viktoriánus kettős élet: erkölcsös álszent viselkedés,
elfojtott érzelmek és vágyak**
Az első superhumánok kora, jó és gonosz harca az emberben

			
Iszonyatos bűnöket követ el, de szép marad, csak a festmény öregszik	Sherlock Holmes – a szuperdetektív és Moriarty, a szuperbűnöző	Tudós átváltozik szörnyeteggé	Tudós hatalomra tör

		
Vámpírok	Wells: az időgép (a jövő a pusztulás)	Quatermain, a felfedező
		
Nemo kapitány, az első bosszúálló	Wells- Világok harca	

Feladat: az alábbi táblázatot az internet segítségével töltsétek ki! Adjatok javaslatokat, milyen modern mai karaktereknek felelnének meg a viktoriánus kor hősei!

Karakter neve	Társadalmi osztálya	Foglalkozása	„Képességei”	Pozitívumai és vagy negatívumai	Melyik Marvel/DC karakter lenne?
Sherlock Holmes					BATMAN
dr. Watson					SÓLYOMSZEM
Alice (Liddell) (Csodaországban)					
Tarzan és Jane (Lord Greystoke)					FEKETE PÁRDUC
dr. Jekyll					HULK
Dorian Gray					
Nemo kapitány					VASEMBER
Mina Harker					FEKETE ÖZVEGY
Van Helsing					
Griffin, a láthatatlan ember					DR. OCTOPUS
Moriarty					
Phileas Fogg					
Henry Higgins					
Eliza Doolittle					
Alfred Doolittle					
Hódító Robur					
Allan Quatermain					
John Carter					
dr. Moreau					
Lestrade felügyelő					
Irene Adler					
Arséne Lupin					